

Kalendarium wydarzeń 2024

Europa i Ameryka Północna

9 stycznia – Dotychczasowy minister edukacji i młodzieży, Gabriel Attal, objął stanowisko premiera Francji, na którym zastąpił Élisabeth Borne.

22 stycznia – Początek trwających cztery miesiące natowskich manewrów „Steadfast Defender 2024” z udziałem ok. 90 tys. żołnierzy, co czyni je największymi od czasów zimnej wojny. Motywem przewodnim ćwiczeń (także z udziałem Szwecji) była obrona zbiorowa przeciwko agresji z zewnątrz.

25 stycznia – Prezydent Recep Tayyip Erdoğan podpisał ustawę dotyczącą ratyfikacji protokołu umożliwiającego przystąpienie Szwecji do NATO.

28 stycznia – Zgodnie z zawartym w 2015 r. roku porozumieniem z Prżina oraz umową koalicyjną z 2020 r. przedstawiciel mniejszości albańskiej, Talat Xhaferi, objął stanowisko premiera Macedonii Północnej na 100 dni przed planowanymi wyborami parlamentarnymi.

29 stycznia – Premier Gruzji Irakli Garibaszwili ogłosił swoją dymisję. Na stanowisku zastąpił go dotychczasowy lider Gruzińskiego Marzenia, Irakli Kobachidze (nowym szefem partii został Garibaszwili).

1 lutego – Państwa UE na szczycie Rady Europejskiej w Brukseli zgodziły się na przekazanie Ukrainie z unijnego budżetu 50 mld euro w ramach „Ukrainian Facility” na wsparcie jej gospodarki do 2027 r. Nastąpiło to po przełamaniu wielotygodniowego oporu Węgier w tej sprawie. Zdecydowano też o zwiększeniu środków na ochronę granic (o 2 mld euro), politykę sąsiedztwa (o 7,5 mld euro) i Europejski Fundusz Obronny (o 1,5 mld euro).

8 lutego – Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski poinformował, że gen. Walerij Załużny przestał pełnić funkcję naczelnego dowódcy Sił Zbrojnych Ukrainy. Zastąpił go na tym stanowisku dotychczasowy dowódca wojsk lądowych, gen. Ołeksandr Syrski. Miesiąc później Załużny objął stanowisko ambasadora Ukrainy w Wielkiej Brytanii.

10 lutego – Do dymisji podała się prezydent Węgier Katalin Novák. Rezygnacja była następstwem skandalu wywołanego jej decyzją o ułaskawieniu osoby skazanej za tuszowanie przestępstw pedofilskich. 26 lutego węgierski parlament wybrał na to stanowisko prezesa Trybunału Konstytucyjnego – Tamása Sulyoka.

11 lutego – Pełniący w latach 2014–2015 urząd premiera Finlandii Alexander Stubb zwyciężył w wyborach prezydenckich.

16 lutego – Były prezydent USA Donald Trump został skazany za oszustwo podczas ubiegania się o kredyt (zawyżanie wartości swojego majątku) i obarczony grzywną w wysokości ponad 350 mln USD. 30 maja nowojorski sąd uznał Trumpa za winnego fałszowania dokumentacji księgowej w związku z „kupieniem milczenia” aktorki filmów dla dorosłych o ich romansie (ława przysięgłych podtrzymała wszystkie 34 zarzuty), przez co stał się pierwszą w historii osobą, która kiedykolwiek pełniła urząd prezydenta USA, skazaną w procesie karnym.

16 lutego – Część polskich środowisk rolniczych w ramach protestu przeciwko nierównej konkurencji z producentami i nabywcami produktów rolno-spożywczych z Ukrainy (na podstawie wprowadzonego przez Komisję Europejską zawieszenia cel eksportowych na ukraińskie produkty) zablokowała przejścia graniczne z tym państwem. Kolejny postulat protestujących stanowiła rezygnacja z założeń tzw. Europejskiego Zielonego Ładu wprowadzonego przez UE w ramach dążenia do osiągnięcia w 2050 r. neutralności klimatycznej, co wpisywało się w szerszy nurt protestów europejskich rolników (w szczególności niemieckich, francuskich i holenderskich) przed wyborami do Parlamentu Europejskiego.

17 lutego – Generał Ołeksandr Syrski poinformował o wycofaniu się ukraińskich oddziałów z miejscowości Awdijiwka w obwodzie donieckim. Walki o nią trwały z różną intensywnością od 2014 r.

22 lutego – Rada Unii Europejskiej przyjęła 13. pakiet sankcji wobec Rosji. 14. – w którym uwzględniono m.in. zakaz eksportu do Rosji metali ziem rzadkich oraz importu rosyjskiego helu – i 15. pakiet ogłoszono odpowiednio 24 czerwca i 16 grudnia. W większości dotyczyły one rozszerzenia objętej restrykcjami listy osób fizycznych i prawnych (w tym także z państw trzecich, takich jak Chiny czy Korea Północna, w związku ze wspieraniem działań Rosji lub omijaniem wcześniej nałożonych sankcji).

23 lutego – Podczas wizyty w Warszawie przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen poinformowała o odblokowaniu dostępu do środków dla Polski przewidzianych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i funduszu spójności (ok. 137 mld euro).

26 lutego – Po kilkunastu miesiącach obstrukcji węgierskie Zgromadzenie Narodowe ratyfikowało protokół akcesyjny umożliwiający przystąpienie Szwecji do NATO. 7 marca Szwecja stała się oficjalnie 32. państwem członkowskim Sojuszu.

28 lutego – Władze nieuznawanej na arenie międzynarodowego quasi-republiki Naddniestrza zwróciły się do Rosji o wsparcie i ochronę w reakcji na nałożone przez mołdawskie władze „cła” dla firm pochodzących z tego regionu. Kilka dni później prorosyjska gubernator autonomicznego regionu Gagauzji, Evghenia Guțul, podczas wizyty w Moskwie ogłosiła podobny apel.

29 lutego – Komisja Europejska potwierdziła dołączenie Polski do Prokuratury Europejskiej na podstawie wniosku ministra sprawiedliwości Adama Bodnara z grudnia 2023 r.

4 marca – Na terytorium Polski i w rejonie Morza Bałtyckiego wystąpiły zakłócenia sygnału GPS. Później wielokrotnie dochodziło do kolejnych tego typu incydentów, co utrudniało ruch lotniczy nad regionem Europy Środkowo-Wschodniej i Skandynawii. Władze państw, w które ataki te były wymierzone, przypisały za nie odpowiedzialność Rosji.

6 marca – Do dymisji, na mocy porozumienia koalicyjnego z 2023 r., podał się premier Bułgarii Nikołaj Denkow. Koalicji partii GERB i Kontynuujemy Zmiany nie udało się jednak porozumieć w sprawie rządu, w związku z czym kandydatka na premiera – Marija Gabriel – zrezygnowała z nominacji. Przyspieszone wybory, w których udział wzięło jedynie ok. 1/3 uprawnionych, przeprowadzono 9 czerwca. Wygrał po raz trzeci z rzędu GERB, a duże straty zanotował blok Kontynuujemy Zmiany – Demokratyczna Bułgaria. Rozmowy w sprawie utworzenia rządu skończyły się fiaskiem, w związku z czym 27 października przeprowadzono kolejne (siódme od 2021 r.) przyspieszone wybory. Wygrane przez GERB głosowanie nie przyniosło jednak zasadniczej zmiany podziału mandatów w Zgromadzeniu Narodowym, pozwalającej na wyłonienie stabilnej większości rządzącej.

7 marca – Sejm RP przyjął ustawę zawieszającą udział Polski w Traktacie o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie (CFE). W listopadzie 2023 r. Rada Północnoatlantycka, w odpowiedzi na wypowiedzenie umowy przez Rosję, zapowiedziała niestosowanie się do niej.

10 marca – Skupiony wokół centroprawicowej Partii Socjaldemokratycznej blok o nazwie Sojusz Demokratyczny zwyciężył w wyborach do portugalskiego Zgromadzenia Republiki, pokonując rządzącą Partię Socjalistyczną. Trzecią siłą została nacjonalistyczno-populistyczna partia Chega („Dość”). 2 kwietnia stanowisko premiera mniejszościowego rządu objął lider zwycięskiego obozu Luís Montenegro.

13 marca – Parlament Europejski przyjął Akt o sztucznej inteligencji – pierwszą na świecie regulację odnoszącą się do tej problematyki. Zawiera ona m.in. zakaz stosowania tego rodzaju technologii w celu inwigilacji społeczeństwa, nakaz oznaczania treści wygenerowanych przez AI i inne wymogi nałożone na użytkowników bądź producentów sztucznej inteligencji oraz umożliwia jej stosowanie tylko w określonych celach, z poszanowaniem prawa i zasad cyberbezpieczeństwa (pod groźbą kar finansowych). 21 maja została przyjęta przez Radę UE.

21 marca – Liderzy państw UE podczas szczytu Rady Europejskiej w Brukseli zdecydowali o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Bośnią i Hercegowiną (gdy państwo to spełni kryteria sformułowane przez Komisję Europejską).

26 marca – Rada UE przyjęła Europejski akt o wolności mediów (EMFA) mający na celu ustanowienie środków na rzecz ograniczenia ingerencji polityków w funkcjonowanie mediów m.in. przez: obostrzenia dotyczące inwigilacji dziennikarzy, zwiększenie przejrzystości w zakresie finansowania pośredniego przez państwa (np. w postaci reklam), utworzenie stosownego organu kontrolnego, a także zapisy dotyczące pożądanых procedur związanych z obsadzaniem funkcji kierowniczych w mediach publicznych.

31 marca – Serwis The Insider przedstawił ustalenia dziennikarskiego śledztwa wskazującego, że za przypadkami tzw. syndromu hawańskiego (poważnych dolegliwości neurologicznych wywołanych użyciem środków elektromagnetycznych lub akustycznych) stała wyspecjalizowana jednostka rosyjskiego wywiadu wojskowego (GRU). Celem ataków miał być personel dyplomatyczny we Frankfurcie i w Tbilisi.

3 kwietnia – Przedstawiciele rządzącej partii Gruzińskie Marzenie złożyli nowy projekt ustawy o tzw. organizacjach realizujących obce interesy, wymierzonej w organizacje pozarządowe finansowane (w min. 20% rocznie) przez podmioty zagraniczne, wzorowanej na analogicznej regulacji rosyjskiej. Ruch ten poskutkował serią masowych demonstracji ulicznych, w tym 11 maja największym w historii Gruzji protestem, z udziałem ok. 300 tys. uczestników. Trzy dni później parlament przyjął jednak tę kontrowersyjną ustawę. Prezydent Salome Zurbiszwili zdecydowała o jej zawetowaniu, ale legislatura odrzuciła weto. USA zapowiedziały wprowadzenie wobec Gruzji ograniczeń wizowych oraz rewizję dotychczasowego zakresu współpracy i wsparcia, a także nałożyły sankcje na osoby związane z gruzińską administracją (w grudniu również na założyciela Gruzińskiego Marzenia, oligarchę Bidzinę Iwaniszwilego). W lipcu Komisja Europejska zdecydowała o wstrzymaniu procesu akcesyjnego Gruzji do UE.

5 kwietnia – Dziennik *Financial Times* poinformował o tysiącach rosyjskich prób ataków hakerskich na systemy teleinformatyczne sterujące europejskimi sieciami kolejowymi, podejmowanych od lutego 2022 r.

6 kwietnia – Były premier Słowacji (w latach 2018–2020), przewodniczący partii Hlas współtworzącej rządzącą koalicję, Peter Pellegrini zwyciężył w wyborach prezydenckich.

9 kwietnia – Simon Harris objął stanowisko premiera Irlandii, na którym zastąpił Leo Varadkara. Nominacja ta była wynikiem zmiany na czele rządzącej partii Fine Gael.

9 kwietnia – Pełniący już tę funkcję w 2017 r. Bjarni Benediktsson objął stanowisko premiera Islandii.

17 kwietnia – Blok wyborczy z rządzącą prawicową Chorwacką Unią Demokratyczną i premierem Andrejem Plenkoviciem na czele zwyciężył w wyborach do chorwackiego parlamentu.

20 kwietnia – Po wielomiesięcznej obstrukcji ze strony republikańskiej większości i spikera Mike’a Johnsona Izba Reprezentantów przegłosowała wart ponad 60 mld USD pakiet wsparcia dla Ukrainy.

1 maja – Departament Stanu USA zarzucił Rosji użycie w Ukrainie broni chemicznej (chloropikryny) w prowadzonych przez nią działaniach zbrojnych.

6 maja – Sędzia wojewódzkiego sądu administracyjnego w Warszawie uciekł na Białoruś i zwrócił się do władz tego państwa o azyl. W latach 2018–2019 był członkiem funkcjonującej pod auspicjami ówczesnego resortu sprawiedliwości grupy, która koordynowała działania wymierzone w sędziów krytykujących przeprowadzane przez PiS zmiany w strukturze władzy sądowniczej.

8 maja – Prawicowo-nacjonalistyczna koalicja Twoja Macedonia, z ugrupowaniem Wewnętrzna Macedońska Organizacja Rewolucyjna – Demokratyczna Partia Macedońskiej Jedności Narodowej na czele, zwyciężyła w wyborach parlamentarnych, zdobywając większość głosów. Reprezentująca tę partię Gordana Siljanovska-Davkova wygrała z kolei przeprowadzone równolegle wybory prezydenckie, pokonując urzędującą głowę państwa, Stevo Pendarovskiego. Na czele rządu stanął reprezentujący zwycięską partię Hristijan Mickoski.

10 maja – Rosja rozpoczęła ofensywę w obwodzie charkowskim. Zajął kilka wsi leżących tuż przy ukraińsko-rosyjskiej granicy, przed linią fortyfikacji Ukrainy. Intensywne walki toczyły się wokół miejscowości Wołczańsk.

15 maja – W miejscowości Handlová postrzelony został premier Słowacji Robert Fico. Polityk odniósł ciężkie obrażenia, ale po kilku tygodniach wrócił do pełnienia swojej funkcji.

26 maja – Gitanas Nausėda uzyskał reelekcję na stanowisku prezydenta Litwy.

29 maja – Komisja Europejska zakończyła stosowanie wobec Polski procedury z art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej, związanej z ochroną podstawowych

wartości UE (tu: praworządności), uruchomionej w 2017 r. w odpowiedzi na działania ówczesnych władz wobec wymiaru sprawiedliwości.

29 maja – Władze Gruzji zdecydowały o powierzeniu zadania budowy portu głębinowego Anaklia konsorcjum z chińską państwową spółką China Communication Construction Company na czele. Port ten miałby się stać centralnym punktem alternatywnego korytarza transportowego z Chin do Europy.

30 maja – Hiszpański parlament przyjął ustawę udzielającą amnestii osobom zaangażowanym w referendum niepodległościowe w Katalonii w 2017 r. i w próbę ogłoszenia secesji regionu. Było to warunkiem uczestnictwa katalońskich ugrupowań regionalnych w koalicji rządowej.

31 maja – Cyberatak na stronę internetową Polskiej Agencji Prasowej. Odpowiedzialność za działanie polegające na umieszczeniu tam dezinformującej treści władze przypisały grupom rosyjskim. Atak wpisywał się w serię uznaną za wrogie działanie „poniżej progu wojny” wobec Polski, obejmującą również zintensyfikowanie presji migracyjnej na granicy polsko-białoruskiej (w tym ataki na funkcjonariuszy chroniących tę strefę) czy przypadki podpalenia obiektów na terenie kraju.

1 czerwca – Bizneswoman i działaczka organizacji pozarządowych, Halla Tómasdóttir, zwyciężyła w wyborach prezydenckich na Islandii.

9 czerwca – Odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego. Mimo utraty pewnej liczby mandatów (głównie na rzecz grup eurosceptycznych) najsilniejsze pozostały frakcje Europejskiej Partii Ludowej, Socjalistów i Demokratów oraz Odnówmy Europę (liberalna). Na poziomie narodowym sukcesy odniosły gdzieś indziej partie antyunijne. We Francji zwyciężyło Zjednoczenie Narodowe, zdobywając niemal dwukrotnie więcej głosów od ugrupowania prezydenta Macrona, który w reakcji na to zdecydował o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego i rozpisaniu na 30 czerwca przyspieszonych wyborów. Eurosceptycy triumfowali też m.in. we Włoszech (Bracia Włosi), na Węgrzech (Fidesz – mimo że prawie 30% poparcia zdobyła partia TISZA Pétera Magyara), w Austrii (Wolnościowa Partia Austrii – FPÖ) czy w Belgii (Interes Flamandzki), a dobry wynik (dwukrotnie mniejszy od zwycięskiej CDU, za to lepszy niż rządząca SPD) uzyskała Alternatywa dla Niemiec. W Polsce zwyciężyła Koalicja Obywatelska, dzięki czemu po raz pierwszy od dekady Prawo i Sprawiedliwość nie otrzymało największej liczby głosów w ogólnokrajowych wyborach.

9 czerwca – Odbyły się wybory do belgijskiej Izby Reprezentantów. Najwięcej głosów i mandatów uzyskały ugrupowania prawicowe, popierające niepodległość Flandrii – Nowy Sojusz Flamandzki i Interes Flamandzki. W odpowiedzi na wyniki wyborów (podobnie jak tych do Parlamentu Europejskiego) premier

Alexander de Croo ogłosił swoją dymisję, choć do końca 2024 r. nie powiodło się wyłonienie nowego rządu.

12 czerwca – Komisja Europejska poinformowała o wprowadzeniu tymczasowych cel na import do UE wyprodukowanych w Chinach samochodów elektrycznych w związku z subsydiowaniem ich produkcji przez władze ChRL. 4 października w głosowaniu na forum stosownego komitetu w ramach KE państwa członkowskie poparły nałożenie stałych cel na chińskie auta z napędem elektrycznym (sprzeciw zgłosiły Niemcy, Malta, Słowacja, Słowenia i Węgry), a rozporządzenie je wprowadzające zaczęło obowiązywać 30 października.

20 czerwca – Posłowie koalicji rządzącej Słowacją przegłosowali ustawę likwidującą media publiczne, będące w dużej mierze poza kontrolą władz.

26 czerwca – Premier Holandii Mark Rutte został wybrany na nowego sekretarza generalnego NATO. Swoją funkcję zaczął pełnić 1 października.

27 czerwca – Obradujący na szczycie Rady Europejskiej liderzy UE wypracowali porozumienie w sprawie podziału najważniejszych stanowisk w kadencji 2024–2029. Przewodniczącą Komisji Europejskiej pozostała Ursula von der Leyen, a przewodniczącą Parlamentu Europejskiego – Roberta Metsola (obydwie z Europejskiej Partii Ludowej). Przewodniczącym Rady Europejskiej został António Costa (premier Portugalii w latach 2015–2024, reprezentujący socjalistów), a Wysokim Przedstawicielem do spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa – Kaja Kallas (premier Estonii z frakcji liberałów).

27 czerwca – Zainicjowane zostały negocjacje akcesyjne Unii Europejskiej z Ukrainą i Mołdawią. Unia podpisała też z Ukrainą umowę o współpracy w zakresie bezpieczeństwa, zakładającą mechanizm konsultacyjny w razie kolejnej agresji, a także wsparcie o charakterze politycznym, gospodarczym, finansowym, humanitarnym, militarnym i dyplomatycznym.

28 czerwca – Sąd Najwyższy USA głosami sześciu wybranych przez Partię Republikańską sędziów podważył słuszność wyroku z 1984 r., ustanawiającego tzw. doktrynę Chevron dotyczącą możliwości dokonywania interpretacji nieuregulowanych prawem stanów faktycznych przez agencje federalne, uznając to za przekraczanie przynależnych im kompetencji. Rozstrzygnięcie spowodowało, że każda regulacja wydana przez te agencje, nieumocowana ustawowo, może zostać podważona i uchylona przez sąd.

30 czerwca – Odbyła się pierwsza tura wyborów do francuskiego Zgromadzenia Narodowego. Około 1/3 głosów uzyskało nacjonalistyczno-populistyczne Zjednoczenie Narodowe, pokonując Nowy Front Ludowy (złożony z partii lewicowych) oraz blok skupiony wokół ugrupowania prezydenta Macrona. W przeprowadzonej 7 czerwca drugiej turze – przy najwyższej w XXI w. frekwencji oraz dzięki decyzji o wycofaniu konkurujących ze sobą kandydatów

bloków lewicy i prezydenckiego (tzw. front republikański) – więcej mandatów niż nacjonaści uzyskali dwa pozostałe bloki. Żadne z ugrupowań nie zdobyło jednak samodzielnej większości głosów. 5 września Macron mianował na stanowisko premiera związanego z obozem centroprawicy dawnego komisarza europejskiego i wielokrotnego ministra, Michela Barniera (wbrew kandydaturze wysuniętej przez partie lewicowe). 4 grudnia, gdy poparcie wycofało Zjednoczenie Narodowe, Zgromadzenie Narodowe wyraziło wotum nieufności dla rządu Barniera. 13 grudnia nominację na stanowisko premiera otrzymał lider mniejszej partii sprzymierzonej z Macronem, François Bayrou – burmistrz Pau pełniący w przeszłości wiele funkcji państwowych (m.in. ministra edukacji).

1 lipca – Sąd Najwyższy USA, głosami sędziów powołanych przez republikańskich prezydentów, rozszerzył wykładnię immunitetu głowy państwa. Uznano m.in., że oficjalne działania prezydentów nie mogą stanowić materiału dowodowego przeciw nim. Wyrok ogłoszono w związku z postępowaniem karnym przeciwko Donaldowi Trumpowi dotyczącym szturm na Kapitol z 6 stycznia 2021 r.

2 lipca – Dick Schoof objął tekę premiera Holandii. Ten wieloletni urzędnik piastujący kierownicze stanowiska w aparacie bezpieczeństwa i służbach specjalnych stanął na czele koalicji czterech prawicowych partii – Partii Wolności Geerta Wildersa (PVV), rządzącej do 2023 r. jako większościowy koalicjant Partii Ludowej na rzecz Wolności i Demokracji (VVD), utworzonej przed zeszłorocznymi wyborami Nowej Umowy Społecznej (NSC) oraz ludowo-populistycznego Ruchu Rolnik-Obywatel (BBB).

4 lipca – Partia Pracy odniosła zdecydowane zwycięstwo w wyborach do Izby Gmin, zdobywając niemal $\frac{2}{3}$ mandatów i pokonując rządzących od 14 lat konserwatystów (którzy z kolei uzyskali najmniejszą liczbę mandatów w historii). Nowym premierem Wielkiej Brytanii został lider laburzystów Keir Starmer.

5 lipca – Cztery dni po objęciu przez Węgry prezydencji w Radzie UE, a także trzy dni po wizycie w Kijowie premier Węgier Viktor Orbán udał się do Moskwy. Instytucje UE oraz większość państw członkowskich podkreśliły, że nie reprezentował tam stanowiska całej Wspólnoty. Podobny charakter miała wizyta Orbána w Chinach 8 lipca. Tydzień później Komisja Europejska ogłosiła swego rodzaju „bojkot” węgierskiej prezydencji, sugerując komisarzom, aby nie uczestniczyli w nieformalnych szczytach ministerialnych w jej trakcie. Ukraina rozszerzyła zaś zakres sankcji wobec Gazpromu, co w połowie lipca spowodowało wstrzymanie tranzytu rosyjskiej ropy na Węgry przez jej terytorium ropociągami Przyjaźń. Węgry złagodziły z kolei nałożone przez UE na Rosjan i Białorusinów ograniczenia wizowe, umożliwiając im w ten sposób uzyskanie krajowych (a więc unijnych) wiz pracowniczych.

8–19 lipca – Nieopodal Brześcia, niedaleko granicy z Polską, odbyły się manewry wojsk białoruskich z chińskimi o kryptonimie „Atak sokoła” (określone mianem „ćwiczeń antyterrorystycznych”).

9–11 lipca – W Waszyngtonie odbył się szczyt NATO. W komunikacie końcowym znalazło się sformułowanie o „nieodwracalności” dążeń Ukrainy do członkostwa w Sojuszu. Sojusznicy zdecydowali o przeznaczeniu 40 mld euro (oraz dodatkowych systemów obrony powietrznej Patriot) dla tego państwa, uruchomieniu NATO Security Assistance and Training for Ukraine na rzecz koordynacji dostaw uzbrojenia (co w praktyce oznaczało przejęcie przez NATO tego zadania od tzw. Grupy Ramstein) oraz szkoleń dla ukraińskiej armii i budowania interoperacyjności ze standardami NATO, a także utworzeniu Wspólnego Centrum Analiz, Szkolenia i Edukacji NATO-Ukraina (JATEC) z siedzibą w Bydgoszczy. Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg poinformował o osiągnięciu przez rozmieszczone w Redzikowie elementy systemu Aegis Ashore gotowości operacyjnej. Przy okazji szczytu Polska, wraz z Francją, Niemcami i Włochami, podpisała list intencyjny o współpracy pocisków manewrujących o zasięgu ponad 500 km. USA i Niemcy ogłosiły też zamiar rozmieszczenia w Niemczech w 2026 r. konwencjonalnych rakiet naziemnych średniego zasięgu.

11 lipca – CNN poinformowało, że amerykańskie i niemieckie służby specjalne udaremniły rosyjskie zamiary zamachu na prezesa koncernu Rheinmetall, Armina Pappergera.

13 lipca – Podczas wiecu wyborczego Donalda Trumpa w mieście Butler w Pensylwanii doszło do próby zamachu na kandydata Partii Republikańskiej (oficjalną nominację przyjął trzy dni później, wraz z kandydującym na wiceprezydenta J.D. Vance’em). Trump odniósł lekkie obrażenia, a jeden z uczestników wiecu zginął w strzelaninie (celujący z broni snajperskiej sprawca został wyeliminowany przez FBI).

21 lipca – Joe Biden, mimo zwycięstwa w prawyborach Partii Demokratycznej, ogłosił rezygnację z ubiegania się o reelekcję. Było to następstwem serii niefortunnych wypowiedzi (m.in. podczas przedwyborczej debaty z Donaldem Trumpem), które wzbudziły wątpliwości dotyczące stanu zdrowia prezydenta. Biden zadeklarował poparcie kandydatury wiceprezydent Kamali Harris. 22 sierpnia podczas konwencji Demokratów oficjalnie uzyskała ona nominację (wraz z kandydującym na wiceprezydenta gubernatorem Minnesoty Timem Walzem).

23 lipca – Kristen Michal uzyskał wotum zaufania jako nowy premier Estonii, zastępując Kaja Kallas na czele rządzącej koalicji skupionej wokół Partii Reform.

26 lipca – Seria aktów sabotażu we Francji obliczonych na paraliż ruchu kolei TGV. Miały one związek z zaplanowaną tego dnia ceremonią otwarcia letnich igrzysk olimpijskich w Paryżu.

30 lipca – Początek fali zamieszek o nacjonalistycznym i ksenofobicznym zabarwieniu w wielu miastach Wielkiej Brytanii. Były następstwem brutalnego zabójstwa trójki dzieci w Southport przez brytyjskiego obywatela o rwandyjskich korzeniach. Niepokoje w istotnym stopniu podsycane były przez treści publikowane w mediach społecznościowych.

1 sierpnia – W Ankarze doszło do największej po zimnej wojnie wymiany więźniów między Stanami Zjednoczonymi (we współpracy z kilkoma innymi państwami NATO, w szczególności Niemcami) a Rosją (wraz z Białorusią). Do USA i Niemiec wróciło łącznie 16 rosyjskich opozycjonistów (w tym Władimir Kara-Murza) oraz obywateli państw Zachodu przetrzymywanych w Rosji i na Białorusi (m.in. korespondent *The Wall Street Journal* w Moskwie Evan Gershkovich, skazany dwa tygodnie wcześniej na 16 lat w kolonii karnej). Do Rosji trafiło 10 osób powiązanych z rosyjskimi strukturami siłowymi, aresztowanych lub skazanych na Zachodzie za działalność wywrotową (jeden z nich w Polsce).

6 sierpnia – Ukraińskie wojska wkroczyły na terytorium Rosji w obwodzie kurskim. Mimo rosyjskiego kontrnatarcia (z udziałem m.in. żołnierzy z KRLD) Ukrainie udało się utrzymać zajęte przyczółki do końca roku.

14 sierpnia – Niemiecka prasa poinformowała o wydaniu przez to państwo Europejskiego Nakazu Aresztowania wobec mieszkającego w Polsce obywatela Ukrainy podejrzewanego o udział (wraz z dwiema innymi osobami) w wysadzeniu gazociągów Nord Stream jesienią 2022 r. Następnego dnia *The Wall Street Journal* opublikował artykuł opisujący szczegóły przeprowadzonej akcji.

21 sierpnia – Ukraińska Rada Najwyższa ratyfikowała Statut Rzymski, decydując tym samym (po dekadzie wojny z Rosją) o podporządkowaniu się Kijowa jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego.

23 sierpnia – Pochodzący z Syrii nożownik zabił trzy osoby i ranił osiem w niemieckim Solingen. Do zamachu przyznało się Państwo Islamskie.

24 sierpnia – Na podparyskim lotnisku aresztowany został Paweł Durow – założyciel i prezes spółki Telegram, odpowiedzialnej za jeden z najpopularniejszych komunikatorów internetowych (szczególnie w przestrzeni poradzieckiej). Durow, posiadający również francuskie obywatelstwo, usłyszał 12 zarzutów, m.in. współudziału i zaniedbań w zakresie używania prowadzonej przez niego platformy do: oszustw, handlu narkotykami, wykorzystywania dzieci, prania pieniędzy czy rekrutowania bojowników i terrorystów.

16 września – Niemcy na sześć miesięcy wprowadziły kontrole na wszystkich lądowych przejściach granicznych. Według deklaracji władz w Berlinie miały one związek ze zwiększoną liczbą nielegalnych prób przekroczenia granicy.

17 września – Ursula von der Leyen przedstawiła kandydatów na komisarzy europejskich. Pierwszym w historii komisarzem ds. obronności i przestrzeni kosmicznej został były premier Litwy (w latach 1999–2000 i 2008–2012) Andrius Kubilius. Tekę komisarza ds. budżetu, administracji publicznej i zwalczania nadużyć objął wieloletni unijny urzędnik Piotr Serafin. W składzie znaleźli się także: były premier Łotwy Valdis Dombrovskis (ds. gospodarki), dotychczasowy wiceprzewodniczący KE Maroš Šefčovič (ds. handlu), była wicepremier Hiszpanii Teresa Ribera (ds. Europejskiego Zielonego Ładu), była wielokrotna fińska minister Henna Virkkunen (ds. suwerenności technologicznej, bezpieczeństwa i praworządności) oraz urzędujący wówczas szef francuskiego MSZ Stéphane Séjourné (ds. strategii przemysłowej). 27 października Parlament Europejski zatwierdził skład Komisji.

29 września – Narodowo-populistyczna Wolnościowa Partia Austrii (FPÖ) wygrała wybory do parlamentu. Po raz pierwszy po II wojnie światowej zwycięstwo odniosła inna partia niż chadecy i socjaldemokraci (zajęli odpowiednio drugie i trzecie miejsce).

2 października – Ukraińska armia poinformowała o wycofaniu się po dwóch latach walk z miasta Wuhłedar w obwodzie donieckim.

17 października – Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski poinformował o udziale w wojnie po stronie rosyjskiej przynajmniej 10 tys. żołnierzy sił zbrojnych Korei Północnej.

22 października – Na podstawie zeznań sabotażysty zatrzymanego w związku z udaremnią przez ABW próbą podpalenia elementów infrastruktury krytycznej we Wrocławiu, wskazujących na sprawstwo kierownicze strony rosyjskiej, minister Radosław Sikorski wycofał zgodę na funkcjonowanie w Poznaniu konsulatu Federacji Rosyjskiej, a wszyscy członkowie jego personelu zostali uznani za *persona non grata*.

26 października – Odbyły się wybory parlamentarne w Gruzji. W myśl oficjalnie ogłoszonych wyników zwyciężyła (zdobywając ponad połowę głosów) rządząca od 2012 r. partia Gruzińskie Marzenie, przybierająca coraz wyraźniejszy prorosyjski kurs w polityce zagranicznej i wewnętrznej. Głosowaniu towarzyszyły fałszerstwa i nadużycia, w związku z czym partie opozycyjne odmówiły objęcia zdobytych przez swoich przedstawicieli mandatów. Prezydent Salome Zurbiszwili ogłosiła, że nie uznaje wyników wyborów, i zarzuciła władzom manipulację wyborcze. Podobne w treści oświadczenia wydało kilka państw (w tym Polska). 20 listopada Zurbiszwili zaskarżyła do gruzińskiego Trybunału Konstytucyjnego uchwałę komisji wyborczej

uznającą wagę wyborów. 28 listopada władze Gruzji poinformowały o zawieszeniu rozmów członkowskich z UE. Poskutkowało to masowymi protestami na ulicach Tbilisi, w trakcie których dochodziło do zamieszek i starć z formacjami porządkowymi. Zatrzymano co najmniej 250 protestujących, a skala przemocy wobec nich (z użyciem armatek wodnych i gazu łzawiącego) narastała. Władze Gruzji przeprowadziły też przeszukania w biurach partii opozycyjnych i aresztowały kilku działaczy organizujących protesty. W reakcji USA wstrzymały obowiązywanie umowy o partnerstwie strategicznym z Gruzją. 14 grudnia zgromadzenie elektorów, składające się z przedstawicieli kontestowanego parlamentu, dokonało wyboru nowego prezydenta, którym został były piłkarz, Micheil Kawelaszwili. Zurabiszwili odmówiła jednak uznania legalności jego wyboru i zapowiedziała pozostanie na stanowisku.

27 października – Opozycyjna Socjaldemokratyczna Partia Litwy zwyciężyła w wyborach do litewskiego Sejmu, pokonując rządzącą partię Związek Ojczyzny – Litewscy Chryścijańscy Demokraci. Wotum zaufania otrzymał polityk zwycięskiego ugrupowania Gintautas Paluckas, który stanął na czele rządu koalicyjnego z nacjonalistyczno-populistycznym Świtem Niemna oraz centrolewicową partią byłego premiera Sauliusa Skvernelisa.

3 listopada – Prozachodnia prezydent Mołdawii Maia Sandu uzyskała reelekcję. 20 października przy okazji pierwszej tury wyborów przeprowadzono referendum w sprawie wpisania do konstytucji integracji państwa z UE, co zostało zaakceptowane (niewielką większością głosów). Władze Mołdawii oskarżyły Rosję o próby fałszerstw i ingerowania w proces wyborczy.

5 listopada – Donald Trump wygrał wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych. Partia Republikańska odzyskała zarazem większość w Senacie i utrzymała ją w Izbie Reprezentantów. Skala zwycięstwa Trumpa (*vide* wygrane głosowanie powszechne) okazała się większa od przewidywanej. W kampanię Republikanów zaangażował się m.in. Elon Musk przez wsparcie finansowe rządu kilkuset milionów dolarów i moderowanie w pożądanym kierunku treści publikowanych na platformie X. Z uwagi na zwycięstwo Trumpa umorzone zostały ponadto postępowania prokuratorskie dotyczące nielegalnych prób ingerowania w proces liczenia głosów w stanie Georgia w wyborach prezydenckich z 2020 r. oraz nieuprawnionego przetrzymywania dokumentów z klauzulą tajności.

6 listopada – Kanclerz Olaf Scholz odwołał ministra finansów Christiana Lindnera, przewodniczącego Wolnej Partii Demokratycznej (FDP), co poskutkowało wystąpieniem tego ugrupowania z koalicji rządzącej. 16 grudnia Bundestag zagłosował przeciwko udzieleniu rządowi Scholza wotum zaufania, a 27 grudnia prezydent Frank-Walter Steinmeier rozwiązał tę izbę i poinformował o rozpisaniu przyspieszonych wyborów na 23 lutego 2025 r.

13 listopada – Sąd arbitrażowy Międzynarodowej Izby Handlowej przyznał austriackiemu koncernowi energetycznemu OMV odszkodowanie w wysokości 230 mln euro od Gazpromu za przerwy w dostawach gazu. Spółka z Austrii postanowiła w ramach kompensacji nie uiszczać płatności za gaz pozyskany w październiku. Gazprom nie uznał takiej formy rozliczenia i zdecydował o przerwaniu bezpośrednich dostaw gazu do Austrii (choć te, w których pośrednikiem była Słowacja, trwały nadal).

17 listopada – Zmasowany atak rakietami i dronami na ukraińskie miasta i infrastrukturę krytyczną. Z ok. 210 celów obrona przeciwrakietowa zniszczyła ok. 140. Tego samego dnia *The Washington Post* poinformował o decyzji prezydenta Joeo Bidena zezwalającej Ukrainie na przeprowadzanie uderzeń na cele w głębi Rosji za pomocą dostarczonych przez USA pocisków ATACMS. Już następnego dnia podjęto pierwszy atak na terytorium Rosji z ich użyciem. W odpowiedzi Moskwa wprowadziła zmiany w doktrynie nuklearnej z 2020 r., deklaratywnie obniżające próg użycia tej broni – m.in. jako odpowiedź na atak na Rosję ze strony państwa bezaatomowego wspieranego przez atomowe oraz na zmasowane ataki z wykorzystaniem broni konwencjonalnej zagrażające integralności terytorialnej Rosji lub Białorusi.

17 listopada – Doszło do przerywania kabli telekomunikacyjnych na dnie Morza Bałtyckiego, łączących Szwecję i Litwę oraz Finlandię i Niemcy. Incydent powiązano z obecnością w tym rejonie chińskiego statku towarowego Yi Peng 3. 3 grudnia w wyniku sabotażu uszkodzony został światłowód łączący Finlandię i Szwecję. 25 grudnia fińskie władze poinformowały o przerywaniu kabla elektroenergetycznego Estlink 2, biegnącego do Estonii. W miejscu, w którym doszło do incydentu, widziane były wówczas tankowiec Eagle S (mogący nielegalnie transportować rosyjską ropę) i chiński kontenerowiec Xin Xin Tiang 2.

24 listopada – Przeprowadzono pierwszą turę wyborów prezydenckich w Rumunii. Wbrew wskazaniom sondaży wygrał ją nacjonalistyczny, prorosyjski i propagujący teorie spiskowe kandydat, Călin Georgescu (były urzędnik ONZ). Kandydaci rządzących partii uzyskali wyniki znacznie gorsze od przewidywanych. Według ocen analityków swoje poparcie Georgescu zawdzięczał intensywnej kampanii w mediach społecznościowych, w szczególności w należącym do chińskiej spółki serwisie TikTok. Odtajnione ustalenia Rumuńskiej Służby Wywiadu (SRI) wskazywały, że aktywność kont promujących Georgescu w mediach społecznościowych była koordynowana przez obce państwo (na wzór kampanii prowadzonych przez Rosję przeciwko Ukrainie). Uznano, że jego masowa ekspozycja na TikToku była niezgodna z miejscowym prawem wyborczym. 6 grudnia Sąd Konstytucyjny unieważnił pierwszą turę wyborów w związku z zewnętrzną ingerencją w jej przebieg.

29 listopada – Przeprowadzono wybory do Zgromadzenia Irlandii (Dáil Éireann). Najwięcej głosów (po ok. 20%) otrzymały partie koalicji rządzącej – centrowa Fianna Fáil i centroprawicowa Fine Gael. Podobny wynik uzyskała również lewicowa Sinn Féin.

30 listopada – Opozycyjna socjaldemokratyczna partia Sojusz uzyskała najwięcej głosów w wyborach do islandzkiego Althingu. Na czele rządu trzech ugrupowań lewicowych i liberalnych stanęła liderka Sojuszu – Kristrún Frostadóttir.

1 grudnia – Odbyły się wybory do Izby Deputowanych i Senatu Rumunii. Najwięcej głosów uzyskała w nich Partia Socjaldemokratyczna, pokonując nacjonalistyczny i antyeuropejski Związek Jedności Rumunów (AUR). Koalicję rządzącą utworzyły Partia Socjaldemokratyczna, centroprawicowa Partia Narodowo-Liberalna oraz Demokratyczny Związek Węgrów w Rumunii (ze wsparciem przedstawicieli mniejszości etnicznych), a na czele nowego gabinetu stanął dotychczasowy premier Marcel Ciolacu.

12 grudnia – Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o włączeniu Bułgarii i Rumunii do strefy Schengen także w wymiarze ruchu lądowego (od 31 marca 2024 r. dotyczyło to granic morskich i powietrznych).

19 grudnia – Węgry udzieliły azylu byłemu wiceministrowi sprawiedliwości w rządzie PiS, Marcinowi Romanowskiemu. Było to następstwem wydania przez sąd wniosku o jego tymczasowe aresztowanie i Europejskiego Nakazu Aresztowania w związku z kilkunastoma zarzutami, m.in. uczestnictwa w zorganizowanej grupie przestępczej i ustawiania konkursów na środki publiczne na kwotę powyżej 100 mln zł (czego kulisy opinia publiczna poznała dzięki publikacji nagrań ukazujących ów proceder). Polskie MSZ zareagowało wydaniem noty protestacyjnej i wezwaniem ambasadora Polski na Węgrzech do kraju na konsultacje.

20 grudnia – Pięć osób zginęło, a ponad 200 odniosło rany w ataku na bożonarodzeniowy jarmark w Magdeburgu, którego sprawcą był imigrant z Arabii Saudyjskiej (jednocześnie deklarujący się jako apostata i sympatyk nacjonalistycznej prawicy).

22 grudnia – Prezydent elekt Donald Trump zarzucił Panamie łamanie postanowień traktatów z 1977 r. o statusie Kanału Panamskiego (w zakresie opłat za przepływ) i zasugerował, że USA mogą w związku z tym podjąć próbę ponownego przejęcia kontroli nad nim. Następnego dnia Trump w swoim wystąpieniu wyraził wolę wejścia w posiadanie przez Stany Zjednoczone Grenlandii. Duńskie władze podkreśliły, że wyspa nie jest na sprzedaż, i zdecydowały o przeznaczeniu dodatkowych środków na zabezpieczenie tego terytorium przed zagrożeniami z zewnątrz.

Afryka, Ameryka Łacińska, Australia i Oceania, Azja

1 stycznia – Etiopia poinformowała o podpisaniu memorandum z Somalilandem (nieuznanym quasi-państwem na terytorium Somalii) w zakresie korzystania z portu w Berbera. W odpowiedzi 22 lutego Somalia podpisała z Turcją memorandum o współpracy obronnej, zakładającej m.in. tureckie patrole morskie na wodach terytorialnych Somalii i wsparcie w budowie zdolności jej marynarki wojennej.

2 stycznia – W ataku izraelskiego drona w Bejrucie zginął jeden z liderów Hamasu, Saleh al-Arouri, wraz z kilkoma współpracownikami. W odpowiedzi Hezbollah przeprowadził 5 stycznia ostrzał celów na północy Izraela, na co państwo to odpowiedziało nalotami na pozycje tej organizacji terrorystycznej. 9 stycznia Izrael poinformował o zabiciu dowódcy lotnictwa Hezbollahu, Alego Husajna Bardzi.

3 stycznia – W irańskiej miejscowości Kerman, nieopodal grobu gen. Kasema Sulejmaniego, dokonano zamachu bombowego. W dwóch eksplozjach zginęło ponad 100 osób. Atak przeprowadziła lokalna odnoga ISIS znana jako Państwo Islamskie Prowincji Chorasán.

5 stycznia – Korea Północna wystrzeliła w stronę znajdujących się pod jurysdykcją Korei Południowej wysp Baengnyeong i Yeonpyeong ok. 200 pocisków artyleryjskich. Seul zarządził ewakuację mieszkańców tych wysp. Na przestrzemi 2024 r. KRLD wielokrotnie przeprowadzała testy rakiet balistycznych o różnym zasięgu i napędzie, w tym m.in. 31 października próbę pocisku dalekiego zasięgu, mogącego przemierzyć ok. 7 tys. km, a więc więcej z dotychczas wystrzelonych północnokoreańskich rakiet.

7 stycznia – Rządząca Bangladeszem od 15 lat lewicowa partia Liga Awami, z premier Sheikh Hasiną na czele, w myśl ogłoszonych wyników zdobyła najwięcej mandatów w wyborach parlamentarnych. Głosowaniu towarzyszyły bojkot ze strony największego ugrupowania opozycyjnego (Nacjonalistycznej Partii Bangladeszu) i zatrzymania wielu działaczy opozycji oraz zarzuty o niedemokratyczny charakter głosowania.

8 stycznia – Prezydent Daniel Noboa ogłosił wprowadzenie na 60 dni stanu wyjątkowego na terytorium Ekwadoru w związku z intensyfikacją przemocy między kartelami narkotykowymi.

11 stycznia – Początek procesu przed Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości w związku z wnioskiem RPA przeciwko Izraelowi. Pośród zarzutów znalazło się m.in. oskarżenie o dokonywanie ludobójstwa w Strefie Gazy. 26 stycznia MTS postanowił, że Izrael musi podjąć środki niezbędne do zapobieżenia wystąpieniu aktów ludobójstwa w Strefie Gazy i na rzecz poprawy sytuacji humanitarnej (jednocześnie nie wzywając jednak do zaprzestania działań zbrojnych na tym terytorium).

13 stycznia – Dotychczasowy wiceprezydent Tajwanu, Lai Ching-te (znany szerzej jako William Lai), zwyciężył w wyborach prezydenckich. W przeprowadzonych jednocześnie wyborach parlamentarnych jego Demokratyczna Partia Postępu oraz opozycyjny Kuomintang zdobyły zbliżoną liczbę mandatów, nie osiągając samodzielnej większości.

14 stycznia – Władze Malediwów zażądały wycofania do 15 marca indyjskich wojsk z terytorium tego wyspiarskiego państwa. Część obserwatorów wiąże tę decyzję z prochińskim zwrotem jego obecnych władz.

16 stycznia – Seria irańskich ataków z użyciem rakiet i dronów na cele znajdujące się na terytorium Syrii i Libanu (rzekomo pozycje izraelskie), a także w Pakistanie (na pozycje sunnickich separatystycznych bojówek Jaish al-Adl w Beludżystanie). 18 stycznia Pakistan przeprowadził w odpowiedzi ostrzał rakietowy Iranu (prowincje Sistan i Beludżystan), jak deklarował, również na pozycje wspomnianego ugrupowania zbrojnego. Według Teheranu zginęło w nim siedem osób. Wymiana ta doprowadziła do wzrostu napięcia w stosunkach irańsko-pakistańskich, a armia Pakistanu została postawiona w stan wysokiej gotowości.

26 stycznia – Wenezuelski sąd najwyższy podtrzymał zakaz sprawowania funkcji publicznych nałożony na Marię Corinę Machado – zwyciężczynię prawyborów po stronie opozycji. Decyzja ta stanowiła naruszenie zawartego w październiku 2023 r. tzw. porozumienia barbadoskiego między rządem a częścią partii opozycyjnych, zakładającego m.in. przeprowadzenie wolnych wyborów pod nadzorem międzynarodowych obserwatorów.

28 stycznia – W ataku roju dronów na amerykańską bazę w jordańskim Rukban zginęły trzy osoby, a 25 odniosło rany. Władze Jordanii stwierdziły jednak, że celem nalotu była pobliska baza Al-Tanf na terytorium Syrii. Waszyngton o sprawstwo obwiniał Iran lub którąś ze wspieranych przez to państwo grup zbrojnych. W odwecie USA przeprowadziły 2 lutego 85 uderzeń na cztery cele Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej na terytorium Syrii i Iraku.

28 stycznia – Izrael przedstawił dowody na udział kilkunastu pracowników Agencji Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA) w przeprowadzonych przez Hamas atakach z 7 października 2023 r. W odpowiedzi część państw (m.in. Stany Zjednoczone, Francja czy Niemcy) zawiesiła jej finansowanie. 5 sierpnia Biuro Nadzoru Wewnętrznego ONZ poinformowało, że w wyniku toczonego postępowania ustaliło istnienie przesłanek dotyczących udziału dziewięciu pracowników UNRWA w ataku na Izrael 7 października 2023 r. Zatrudniony przez nią był również zabity we wrześniowych nalotach przywódca Hamasu w Libanie, Fateh Sherif Abu el-Amin. 28 października Kneset przyjął ustawy zakazujące działalności UNRWA na terytorium Izraela oraz zrywające

wszelkie powiązania formalne i kontakty na szczeblu instytucjonalnym z tą organizacją.

30 stycznia – Były premier Pakistanu Imran Khan został skazany przez specjalny sąd na dziesięć lat więzienia za ujawnienie tajemnicy państwowej. Następnego dnia na Khana i jego żonę nałożono ponadto 14-letni wyrok za korupcję, a 3 lutego – kolejne cztery lata więzienia za zawarcie niezgodnego z prawem związku małżeńskiego. Do skazań doszło w tygodniu poprzedzającym wybory parlamentarne.

1 lutego – Stany Zjednoczone po raz pierwszy zdecydowały o nałożeniu sankcji na osoby zaangażowane w proces izraelskiego osadnictwa na Zachodnim Brzegu Jordanu.

4 lutego – Urzędujący prezydent Salwadoru, Nayib Bukele, uzyskał reelekcję w wyborach prezydenckich, zdobywając prawie 85% poparcia. Mimo zakazu ubiegania się o ponowny wybór zawartego w konstytucji możliwość taką w przypadku Bukele uznała izba konstytucyjna sądu najwyższego (obradująca w składzie wybranym niezgodnie z wcześniej przyjętą procedurą). Z kolei prezydencka partia Nowe Idee uzyskała zdecydowaną większość głosów w Zgromadzeniu Ustawodawczym.

4 lutego – Zmarł prezydent Namibii Hage Geingob. Zastąpił go wiceprezydent Nangolo Mbumba.

7 lutego – W myśl oficjalnie ogłoszonych wyników zbojkotowanych przez opozycję wyborów na prezydenta Azerbejdżanu Ilham Alijew po raz czwarty uzyskał reelekcję.

8 lutego – Najwyższe Zgromadzenie Ludowe Korei Północnej przyjęło akt zrywający wszystkie porozumienia gospodarcze z Koreą Południową.

8 lutego – Odbłyły się wybory parlamentarne w Pakistanie. Najwięcej mandatów w Zgromadzeniu Narodowym zdobyli kandydaci startujący jako niezależni, ale związani z byłym premierem Imranem Khanem i jego zdelegalizowaną partią Pakistański Ruch na rzecz Sprawiedliwości (Pakistan Tehreek-e-Insaf). Mimo to wotum zaufania ze strony parlamentu, głównie za sprawą poparcia partii islamskich, uzyskał sprawujący ten urząd w latach 2022–2023 Shehbaz Sharif z Muzułmańskiej Ligi Pakistanu.

14 lutego – Odbłyły się wybory prezydenckie i parlamentarne w Indonezji. Nowym prezydentem został reprezentujący prawicową opozycję Prabowo Subianto. Najwięcej głosów i miejsc w parlamencie uzyskała z kolei rządząca dotychczas Demokratyczna Partia Indonezji – Walka, choć jej wynik był słabszy, na czym zyskały partie Golkar (dawniej fundament dyktatury Suharto) oraz Gerindra prezydenta Subianto.

16 lutego – W kolonii karnej zmarł rosyjski opozycjonista Aleksiej Nawalny. Okoliczności śmierci pozostały niejasne.

29 lutego – Początek eskalacji przemocy zbrojnej na Haiti. Kilkanaście uzbrojonych grup przestępczych, zrzeszonych w nieformalnej koalicji „Siły Rewolucyjne G9”, z byłym wpływowym policjantem Jimmym Chérizierem ps. „Barbecue” na czele, zaatakowało obiekty infrastruktury krytycznej w Port-au-Prince. Uwolniono przy tym ponad 4,5 tys. więźniów. Celem rebeliantów było też niedopuszczenie do powrotu do kraju z wizyty w Kenii premiera Ariela Henry’ego (z tego powodu atakowano lotniska). Regularnie dochodziło do ataków na budynki państwowe i użyteczności publicznej – w pewnym momencie gangi kontrolowały ok. 80% obszaru stolicy. Wiele państw ewakuowało z Haiti dużą część personelu dyplomatycznego. Henry ogłosił swoją dymisję, która formalnie weszła w życie 25 kwietnia. Obowiązki głowy państwa scedowano na nowo utworzoną Przejściową Radę Prezydencką (Transitional Presidential Council), której skład ustalono 11 marca na szczycie CARICOM (z udziałem m.in.: ONZ, USA, Brazylii, Francji, Kanady i Meksyku). Znaleźli się w niej reprezentanci niektórych partii politycznych, biznesu i ruchów protestu. Mandat rady objął okres do 7 lutego 2026 r., kiedy to jej obowiązki ma przejąć wybrany uprzednio prezydent. 3 czerwca szefem rządu został Garry Conille, pełniący już tę funkcję w latach 2011–2012, a 10 listopada zastąpił go przedsiębiorca Alix Didier Fils-Aimé. 25 czerwca w ramach Międzynarodowej Misji Pomocy na Haiti przybył oddział kenijskiej policji, aby wesprzeć miejscowe struktury w zwalczaniu gangów. 4 września premier Conille poinformował o rozszerzeniu stanu wyjątkowego na cały kraj. 3 października jeden z gangów przeprowadził w mieście Pont-Sondé masakrę, w której zginęło co najmniej 115 osób. Inny, wiedziony lokalnymi wierzeniami wudu, w dniach 6–11 grudnia zamordował ponad 200 osób w Port-au-Prince. W następstwie kryzysu na Haiti zginęło kilka tysięcy osób (pod koniec września liczbę tę szacowano na ponad 3,5 tys.), a ponad 500 tys. musiało opuścić swoje domostwa. Sytuację pogarszała klęska głodu.

5 marca – Premier Peru Alberto Otrola podał się do dymisji w następstwie afery łączącej w sobie wątki skandalu obyczajowego i nadużycia władzy oraz defraudacji środków publicznych. Na stanowisku zastąpił go Gustavo Adrianzen.

15–17 marca – Przeprowadzono głosowanie mające na celu wyłonienie prezydenta Rosji. W myśl oficjalnie ogłoszonych wyników zwyciężył Władimir Putin. Wybory odbyły się z naruszeniem podstawowych standardów, a z udziału wyeliminowano osoby niepożądane przez władze (np. kandydata popartego przez środowiska opozycyjne – Borisa Nadieżdina).

16 marca – Rządząca Nigrem junta wojskowa poinformowała o wypowiedzeniu porozumienia o współpracy wojskowej z USA. Na terytorium państwa

stacjonowało przedtem ponad tysiąc Amerykanów, m.in. w bazie dronów w Agadez. Pod koniec kwietnia analogiczną decyzję podjęły władze Czadu, co poskutkowało wycofaniem kilkudziesięcioosobowego amerykańskiego kontyngentu z Ndżameny.

19 marca – Parlament Hongkongu przyjął nową ustawę o bezpieczeństwie, zmniejszając zakres (po zmianach z 2020 r. i tak dość wąty) swobód obywatelskich. Zakazuje ona m.in. prowadzenia działalności o charakterze politycznym przez podmioty zagraniczne oraz kontaktów z nimi ze strony grup lokalnych, a także ogranicza prawa osób zatrzymanych w związku z naruszeniem rzeczzonej ustawy. Zaniepokojenie kierunkiem zmian wyraziły m.in. USA, Unia Europejska i Wielka Brytania.

20 marca – Võ Văn Thường, który rok wcześniej objął stanowisko prezydenta Wietnamu, złożył dymisję z pełnionej funkcji. Według niektórych ocen była ona wynikiem kampanii antykorupcyjnej ze strony partii komunistycznej w związku z powiązaniami Thườnga.

21 marca – Parlament Wenezueli przyjął ustawę o utworzeniu państwa Gujana Esequiba na terytorium Gujany w celu uprawomocnienia własnych roszczeń w sporze terytorialnym obydwu państw. Decyzję podjęto mimo toczącego się przed MTS postępowania.

22 marca – Atak zbrojny na centrum handlowe w Krasnogorsku pod Moskwą. W wyniku strzelaniny i eksplozji ładunków wybuchowych zginęło co najmniej 145 osób, a ok. 550 zostało rannych. Do zamachu przyznał się działający w środkowej Azji odłam tzw. Państwa Islamskiego (Państwo Islamskie Prowincji Chorasán).

24 marca – Kandydat związany wcześniej z opozycyjną lewicową partią PASTEF (zdelegalizowaną przez ówczesne władze w czerwcu 2023 r.), Bas-sirou Diomaye Faye, zwyciężył w wyborach prezydenckich w Senegalu. 17 listopada odbyły się zaś wybory parlamentarne, w których PASTEF zdobyła najwięcej mandatów.

31 marca – W wyborach władz lokalnych w Turcji najlepsze wyniki osiągnęła opozycyjna Republikańska Partia Ludowa, zdobywając władzę w większej liczbie prowincji oraz większe poparcie niż rządząca Partia Sprawiedliwości i Rozwoju.

1 kwietnia – Siły izraelskie dokonały nalotów na irański konsulat w Damaszku. Zginęło w nich co najmniej sześć osób, w tym jeden z dowódców elitarniej brygady Al-Kuds Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej – Mohammad Reza Zahedi. 13 kwietnia Iran przeprowadził uderzenie odwetowe o dużej skali, wysyłając kilkaset dronów i wystrzeliwując ponad 100 pocisków balistycznych na Izrael. Niemal wszystkie zostały zestrzelone przez izraelskie

systemy obrony powietrznej. 19 kwietnia dokonano (przypisanego stronie izraelskiej, co jednak nie zostało oficjalnie potwierdzone) ostrzału raketowego bazy lotniczej w Isfahanie.

6 kwietnia – Meksyk zerwał stosunki dyplomatyczne z Ekwadorem w następstwie aresztowania przez ekwadorską policję byłego wiceprezydenta Jorge Glasa, które nastąpiło na terenie ambasady Meksyku w Quito, mimo że Glasowi udzielony został azyl dyplomatyczny.

7 kwietnia – Na Morzu Południowochińskim odbyły się wspólne manewry sił morskich USA, Australii, Filipin i Japonii. Jednocześnie na spornym akwenie pojawiły się chińskie „patrole bojowe” zorganizowane w reakcji na wspomniane ćwiczenia.

10 kwietnia – W wyborach do Zgromadzenia Narodowego w Korei Południowej najwięcej mandatów zdobyli przedstawiciele bloku zdominowanego przez Demokratyczną Partię Korei, pokonując listę zbudowaną wokół konserwatywnej Partii Władzy Ludowej, z której wywodzi się prezydent Yoon Suk-yeol (choć ta uzyskała największą liczbę głosów).

10 kwietnia – Podczas wizyty premiera Japonii, Fumio Kishidy, w Waszyngtonie prezydent Biden zapowiedział utworzenie przez USA, Japonię i Australię połączonego systemu obrony powietrznej, broniącego przed pociskami wystrzelonymi przez Chiny i Koreę Północną.

13 kwietnia – Początek ofensywy Sił Szybkiego Wsparcia (RSF) na Al-Faszir, stolicę Darfuru Północnego (ostatnie niezdobyte przez nie duże miasto w Darfurze). Została oblężona, a starcia uniemożliwiły dostarczenie pomocy humanitarnej. 13 czerwca RB ONZ wezwała w rezolucji nr 2736 do wstrzymania walk. Do końca 2024 r. zginęło w nich ok. 800 osób. Jesienią sudańska armia przeprowadziła kontrofensywę w rejonie Chartumu oraz we wschodnich prowincjach Sannar i Al-Dżazira, w rezultacie której odzyskała kontrolę nad dość dużym terytorium. W odpowiedzi w październiku i listopadzie RSF dokonały serii brutalnych ataków na wioski w prowincji Al-Dżazira, w których śmierć poniosło co najmniej 7 tys. osób.

16 kwietnia – Intensyfikacja starć sił rządowych z maoistowskimi partyzantkami w indyjskim stanie Chhattisgarh. Miało w nich zginąć 29 rebeliantów.

19 kwietnia – Władze Armenii zdecydowały o przekazaniu Azerbejdżanowi kontroli nad czterema spornymi wioskami w rejonie pogranicza – Baghanis, Voskepar, Kirants i Berkaber. Decyzja, mająca stanowić etap w procesie dążenia do porozumienia pokojowego, wywołała protesty na ulicach Erywania.

19 kwietnia – 1 czerwca – Przeprowadzono wybory parlamentarne w Indiach. Zwycięstwo odniósł blok premiera Narendry Modiego Narodowy Sojusz Demokratyczny, zdobywając 42,5% głosów, choć jego Indyjska Partia Ludowa

straciła samodzielną większość w Izbie Ludowej (blok ów jako całość jednak ją utrzymał).

5 maja – Kandydat prawicowej opozycji José Raúl Mulino zwyciężył w wyborach na prezydenta Panamy.

6 maja – W ramach operacji wojskowej w Strefie Gazy Izrael rozpoczął ofensywę na miasto Rafah (ostatnie, w którym przebywali wówczas przywódcy Hamasu). Następnego dnia wojska izraelskie przejęły kontrolę nad przejściem granicznym z Egiptem. 14 maja Izrael wysłał do Rafah jednostki pancerne. 24 maja MTS, w związku ze sprawą z powództwa RPA dotyczącą oskarżeń o ludobójstwo, wydał nakaz natychmiastowego wstrzymania ofensywy z uwagi na sytuację humanitarną w mieście. 31 maja prezydent Biden przedstawił propozycję trzyetapowego rozejmu, zaaprobowaną przez władze Izraela. 10 czerwca RB ONZ przyjęła zaproponowaną przez USA rezolucję wzywającą Hamas do zaakceptowania tego planu. W kolejnych miesiącach kontynuowano zmasowane ataki lotnicze i ostrzał rakietowy Strefy Gazy. 5 października Izrael wprowadził blokadę północnej jej części i dokonał szturm na miasto Dżabalija. Znacząco ograniczono także dostęp dla organizacji dostarczających tam pomoc humanitarną. W 2024 r. w wyniku działań wojennych zginęło ponad 20 tys. osób (w większości palestyńskich cywilów).

6 maja – Mahamat Déby, syn rządzącego Czadem w latach 1991–2021 Idrissa Déby’ego, w myśl oficjalnych wyników został wybrany na prezydenta. Wyborom towarzyszyły liczne nadużycia ze strony władzy, a kandydat lewicowej opozycji, Yaya Dillo Djérou, zginął w lutym w zamachu zorganizowanym przez czadyjskie struktury siłowe.

10 maja – ZO ONZ przyjęło rezolucję wzywającą do przyznania Palestynie członkostwa w organizacji. Zyskała poparcie 143 państw (w tym Polski i 12 państw UE).

12 maja – Andriej Bielousow, dotychczasowy wicepremier Rosji i były minister rozwoju gospodarczego, zastąpił Siergieja Szojgu (który przejął przewodniczenie Radzie Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej) na stanowisku ministra obrony Rosji. Zmiana kierownictwa resortu poprzedziła intensywne ruchy kadrowe w jego ramach, w tym aresztowania części urzędników wysokiego szczebla.

13 maja – Początek protestów i zamieszek w Nowej Kaledonii wywołanych zmianami w systemie wyborczym tego terytorium zamorskiego Francji, rozszerzających bazę wyborców o osoby innego pochodzenia niż rdzenni Kanakowie (a więc głównie francuskiego i polinezyjskiego), mieszkające tam min. dziesięć lat. W starciach zginęło co najmniej siedem osób, a 16 maja Francja wprowadziła na 12 dni stan wyjątkowy i wysyłała dodatkowe siły wojskowe.

15 maja – Lawrence Wong został nowym premierem Singapuru, zastępując pełniącego tę funkcję przez poprzednie 20 lat Lee Hsien Loonga.

19 maja – Prezydent Iranu Ebrahim Raisi oraz minister spraw zagranicznych Hosejn Amir Abdollahijan zginęli w katastrofie śmigłowca. Maszyna, którą wracali z wizyty w Azerbejdżanie, rozbiła się w górach nieopodal miejscowości Varzaqan w przygranicznej irańskiej prowincji Azerbejdżan Wschodni.

19 maja – Władze Demokratycznej Republiki Konga poinformowały o udaremnieniu próby zamachu stanu. Odpowiedzialność za jej przeprowadzenie przypisały siłom powiązanim z jedną z partii opozycyjnych (Zjednoczonej Partii Kongijczyków), której lider Christian Malanga zginął podczas starć (podobnie jak kilka innych osób po obu stronach). Tło stanowił kryzys polityczny związany z niemożnością wyboru prezydium parlamentu. We wrześniu 37 osób zostało skazanych na karę śmierci za udział w próbie przewrotu.

25 maja – Jeden z dowódców sudańskiej armii poinformował o zawarciu z Rosją porozumienia o budowie centrum wsparcia logistycznego jej marynarki wojennej w Port Sudanie na wybrzeżu Morza Czerwonego. Z kolei w czerwcu i lipcu Rosja wysłała kilka okrętów na Kubę w celu przeprowadzenia ćwiczeń na Morzu Karaibskim.

29 maja – Afrykański Kongres Narodowy (ANC) zwyciężył w wyborach do Zgromadzenia Narodowego RPA. Uzyskał jednak niewiele ponad 40% poparcia, co stanowiło najniższy wynik od obalenia apartheidu i sprawiło, że po raz pierwszy w historii wyborczych startów nie zdobył samodzielnej większości głosów. Stało się tak, ponieważ ugrupowanie byłego prezydenta Jacoba Zumy (pozbawionego 20 maja przez Sąd Konstytucyjny RPA prawa do startu w wyniku wyroku za obrazę sądu) odebrało ANC niemalą część głosów.

2 czerwca – Claudia Sheinbaum, burmistrz Meksyku kandydująca z ramienia lewicowej partii MORENA dotychczasowego prezydenta Andrésa Manuela Lópeza Obradora, zwyciężyła w wyborach prezydenckich w Meksyku. Zostały one przeprowadzone razem z wyborami do obydwu izb parlamentu oraz do władz lokalnych, w których najwięcej mandatów zdobyli kandydaci bloku skupionego wokół partii rządzącej. W trakcie kampanii dochodziło do licznych (ponad 750) aktów przemocy politycznej, w których zginęły co najmniej 234 osoby (w tym 38 kandydatów), co było przede wszystkim wynikiem ataków uzbrojonych grup przestępczych.

3–4 czerwca – W Astanie odbył się szczyt Szanghajskiej Organizacji Współpracy. Białoruś przystąpiła do niej wówczas jako nowy członek, a w rozmowach wzięły udział m.in.: Turcja, Azerbejdżan, Katar i Zjednoczone Emiraty Arabskie.

5 czerwca – Początek masowych protestów społecznych w Bangladeszu. W lipcu przybrały na sile w następstwie manifestacji studentów. Zarzewiem

była próba reformy istniejącego od 1971 r. kwotowego systemu obsadzania stanowisk w administracji rządowej. W starciach z policją i siłami porządkowymi (często o charakterze pacyfikacji) zginęło kilkaset osób, a kilkanaście tysięcy zostało rannych. Władze zablokowały w kraju dostęp do Internetu oraz zamknęły uczelnie wyższe. Wprowadzono także godzinę policyjną i przerwy w dostawach prądu. Tylko 4 sierpnia zginęło co najmniej 97 osób. Następnego dnia protestujący przypuścili szturm na siedzibę premier Sheikh Hasiny, która podała się do dymisji i uciekła do Indii. Prezydent Mohammed Shahabuddin zdecydował o rozwiązaniu parlamentu i powołaniu rządu tymczasowego, na którego czele stanął (formalnie jako „główny doradca”) laureat Pokojowej Nagrody Nobla z 2006 r., ekonomista Muhammad Yunus.

12 czerwca – Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej poinformowała w swym raporcie o rozbudowie irańskiego kompleksu nuklearnego w Fordow, co stanowiło kolejny etap zwiększania zdolności w zakresie wzbogacania uranu.

17 czerwca – Premier Benjamin Netanjahu rozwiązał gabinet wojenny, co miało związek z rezygnacją lidera opozycji Benny’ego Gantza z uczestnictwa w jego pracach.

18 czerwca – Siły Obronne Izraela poinformowały o przyjęciu planów operacyjnych ofensywy na Liban w odpowiedzi na trwające ataki Hezbollahu z terytorium tego państwa.

18 czerwca – Podczas wizyty Władimira Putina w Pjongjangu podpisano traktat o strategicznym partnerstwie Rosji i Korei Północnej zakładający pogłębianie współpracy wojskowej, w tym zobowiązanie do wzajemnej obrony w razie agresji na któreś z państw.

23 czerwca – Seria ataków islamskich terrorystów w Dagestanie (w miastach Machaczkała, Derbent i Siergokała – zaatakowano dwie synagogi, dwie cerkwie i posterunek policji). W strzelaninach zginęło co najmniej 27 osób, a prawie 50 raniono.

25 czerwca – Międzynarodowy Trybunał Karny wydał nakazy aresztowania byłego rosyjskiego ministra obrony Siergieja Szojgu oraz urzędującego szefa sztabu generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i dowódcy „Specjalnej Operacji Wojskowej” w Ukrainie Walerija Gierasimowa. Zarzuty dotyczyły zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych (w związku z atakami na ludność cywilną i obiekty niewojskowe).

25 czerwca – Sąd najwyższy Izraela orzekł, że ortodoksyjni Żydzi są zobowiązani do odbywania służby wojskowej. Od utworzenia państwa byli oni z niej zwolnieni.

25 czerwca – Protestujący przeciwko ustawie zwiększającej obciążenia podatkowe dokonali szturm na budynek parlamentu w Nairobi. Towarzyszyły

temu masowe protesty uliczne i zamieszki, w których zginęło co najmniej 50 osób. Prezydent William Ruto poinformował ostatecznie o zawetowaniu ustawy.

26 czerwca – Nieudana próba wojskowego zamachu stanu w Boliwii. Na czele stał dowódca wojsk lądowych, Juan José Zúñiga, opozycyjny wobec związanej z Evo Moralesem elity władzy (dzień wcześniej zapowiedział w wywiadzie aresztowanie Moralesa, gdyby ten zdecydował się na start w wyborach prezydenckich). Działania prezydenta Luisa Arce i protesty uliczne doprowadziły do stłumienia puczu. Arce zdymisjonował też dowódców wszystkich trzech rodzajów sił zbrojnych. W następnych dniach Zúñiga oskarżył prezydenta o próbę sfingowania puczu. Wersję tę głosili publicznie m.in. Evo Morales oraz przedstawiciele administracji prezydenta Argentyny Javier Milei.

29 czerwca – W mieście Gwoza w nigeryjskim stanie Borno doszło do serii samobójczych zamachów bombowych, w których zginęły co najmniej 32 osoby, a 48 odniosło rany.

5 lipca – Związany ze środowiskiem reformatorskim Masud Pezeszkijan wygrał zorganizowane po śmierci Ebrahima Raisiego wybory na prezydenta Iranu.

6 lipca – Przywódcy Burkina Faso, Mali i Nigru ogłosili powołanie do życia trójstronnej konfederacji pod nazwą Sojusz Państw Sahelu. Państwa te rządzone są przez junty wojskowe wspierane przez Rosję. Zrzeszenie bywa uznawane za konkurencyjne wobec Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS).

15 lipca – Paul Kagame został ogłoszony zwycięzcą wyborów prezydenckich w Rwandzie.

19 lipca – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości wydał opinię doradczą, w której uznał sprawowanie kontroli przez Izrael nad terytorium palestyńskim za niezgodne z prawem międzynarodowym.

19 lipca – W wieku 80 lat zmarł sekretarz generalny Komunistycznej Partii Wietnamu Nguyễn Phú Trọng, sprawujący z racji tej funkcji faktyczną władzę w państwie. Nowym szefem partii został prezydent Tô Lâm. Na stanowisku głowy państwa zastąpił go 21 października gen. Luong Cường, reprezentujący do tej pory w politbiurze armię.

20 lipca – Izrael przeprowadził naloty odwetowe (dzień wcześniej wystrzelony przez Huti dron uderzył w blok mieszkalny w Tel Awiwie, zabijając jedną osobę) na cele tej grupy na terytorium Jemenu, w tym port Al-Hudajda. Był to pierwszy atak izraelskiego lotnictwa w tym państwie. W grudniu Izrael ponawiał ostrzał Jemenu w odpowiedzi na ataki Huti.

22 lipca – Rząd Jemenu podpisał porozumienie z władzami ruchu Huti, zakładające m.in. dążenie do deeskalacji napięcia, wznowienie krajowego ruchu lotniczego oraz złagodzenie sankcji nałożonych na sektor bankowy.

23 lipca – Fatah, Hamas i 12 innych palestyńskich organizacji podpisało w Pekinie (pod auspicjami Chin) „deklarację jedności”, zakładającą m.in. utworzenie w przyszłości wspólnego rządu.

27 lipca – W przeprowadzonym przez Hezbollah ataku raketowym na miejscowość Madżdżal Szams na Wzgórzach Golan zginęło 12 cywilów (w większości nieletnich), a ponad 30 odniosło obrażenia. W odpowiedzi trzy dni później Izrael przeprowadził naloty na infrastrukturę Hezbollahu na terytorium południowego Libanu.

28 lipca – Odbłyły się wybory prezydenckie w Wenezueli. W myśl oficjalnie ogłoszonych wyników zwyciężył rządzący od 2013 r. Nicolás Maduro, choć demokratyczny charakter głosowania był szeroko kontestowany. Poprzedziły je bowiem liczne próby wykluczania kandydatów opozycji. Według sondaży oraz obserwatorów wyborów ich prawidłowy przebieg dawałby zwycięstwo byłemu dyplomacie, Edmundo Gonzálezowi. Falszerstwa wzbudziły reakcję w postaci masowych protestów ulicznych, często krwawo tłumionych przez wenezuelski aparat bezpieczeństwa. Zginęło w nich ponad 20 osób, a co najmniej 2 tys. demonstrantów aresztowano. Władze przeprowadziły też szeroko zakrojone represje wobec części uczestników (w ramach tzw. operacji Tun Tun). Wyników wyborów nie uznały Organizacja Państw Amerykańskich (z wyjątkiem m.in. Boliwii i Hondurasu) oraz Unia Europejska, co uczyniły za to m.in.: Rosja, Chiny, Iran, Turcja czy Serbia. 2 września wydano nakaz aresztowania Edmundo Gonzáleza, który pięć dni później poinformował o wyjeździe z kraju, uzyskawszy azyl w Hiszpanii.

31 lipca – Lider politycznych struktur Hamasu, Ismail Hanijja, zginął w ataku raketowym na rezydencję, w której przebywał podczas wizyty w Teheranie. Kilka dni później izraelska armia poinformowała zaś, że 13 lipca w nalocie na Strefę Gazy zginął dowódca wojskowy Hamasu Mohammed Deif (co jednak nie znalazło do końca 2024 r. potwierdzenia). Nowym przywódcą tej organizacji terrorystycznej został 6 sierpnia dotychczasowy jej lider w Strefie Gazy, Jahja Sinwar, który z kolei został wyeliminowany przez Siły Obronne Izraela 16 października podczas walk w Strefie Gazy. Na kolejnego lidera Hezbollahu wybrano dotychczasowego wicesekretarza, Naima Kassema.

5 sierpnia – Atak raketowy na bazę Ain al-Asad w zachodnim Iraku, gdzie stacjonowały siły lotnicze USA. Przeprowadziła go jedna z szyickich grup Islamskiego Ruchu Oporu w Iraku.

7 sierpnia – Tajlandzki trybunał konstytucyjny uznał funkcjonowanie partii Kao Klai („Naprzód”), która w wyborach parlamentarnych w 2023 r. uzyskała

najwięcej mandatów, a po nich stanowiła największą siłę opozycyjną, za niekonstytucyjne i nakazał jej rozwiązanie. Decyzję uzasadniono poparciem tej partii dla postulatu zniesienia konstytucyjnego przepisu o karach za obrazę monarchy. Tydzień później trybunał orzekł, że premier Srettha Thavisin przestaje pełnić tę funkcję z uwagi na naruszenie etyki w związku z powołaniem w skład rządu osoby skazanej w przeszłości za przestępstwa korupcyjne i osadzonej w więzieniu. Nowym premierem została Paetongtarn Shinawatra, której ojciec Thaksin sprawował tę funkcję w latach 2001–2006.

24 sierpnia – W ataku dżihadystów z powiązanej z ISIS organizacji JNIM w miejscowości Barsalogo w Burkina Faso na kopiących okopy żołnierzy i wspierających ich w tym cywilów zginęło ok. 600 osób, a ponad 300 zostało rannych. Z kolei 17 września w serii ataków przeprowadzonych przez JNIM w malijskim Bamako zginęło co najmniej 100 osób, a ponad 250 odniosło obrażenia.

25 sierpnia – W odpowiedzi na atak Hezbollahu Izrael przeprowadził uderzenie preempcyjne na pozycje tej organizacji terrorystycznej na terytorium Libanu, gdzie znajdowały się wyrzutnie rakiet.

26 sierpnia – Seria ataków Armii Wyzwolenia Beludżystanu na obszarze tej prowincji. W wyniku strzelanin i eksplozji ładunków wybuchowych zginęło co najmniej 60 osób.

29 sierpnia – Władze Australii i Indonezji poinformowały o ustaleniu treści dwustronnego porozumienia obronnego, zakładającego m.in. dialog w sprawach wojskowych, zwiększenie interoperacyjności i możliwość rozmieszczenia wojsk na terytorium drugiego z państw.

30 sierpnia – Brazylijski sąd najwyższy zakazał działalności platformy X (d. Twitter) w tym państwie w następstwie niestosowania się do powziętych wcześniej przez stosowne organy środków przeciwdziałających szerzeniu dezinformacji. Sąd nałożył również na spółkę kilkumilionową karę za brak reakcji na ów proceder.

2–3 września – Władimir Putin przybył z wizytą do Mongolii, będącej stroną Statutu Rzymskiego. Wbrew ciążącemu na niej z tego tytułu obowiązкови nie zdecydowała się na aresztowanie prezydenta Rosji, za którym wystawiono międzynarodowy list gończy.

3 września – Bojownicy ISWAP przypuścili atak na miasto Tarmuwa w stanie Yobe na północy Nigerii. W masakrze zginęło przynajmniej 130 osób.

7 września – Rządzący Algierią od pięciu lat Abdelmadjid Tebboune wygrał, w myśl oficjalnie ogłoszonych wyników, wybory prezydenckie.

16 września – Początek masowych protestów w Boliwii w związku z decyzją sądu najwyższego wykluczającą byłego prezydenta Evo Moralesa z ponownego

ubiegania się o urząd w wyborach w 2025 r. Protestujący wzywali do dymisji prezydenta Luisa Arce i jego rząd (wywodzących się z tej samej co Morales partii Ruch na rzecz Socjalizmu). 27 października podjęto nieudany zamach na Moralesa. 1 listopada związane z nim bojówki zajęły trzy bazy boliwijskiej armii w regionie Cochabamba.

17 września – W ramach skoordynowanej akcji doszło do wybuchu kilku tysięcy pagerów wykorzystywanych przez Hezbollah na terytorium Libanu. Następnego dnia podobna eksplozja zniszczyła należące do tej organizacji terrorystycznej krótkofalówki. W atakach będących wysublimowaną operacją izraelskiego wywiadu zginęły co najmniej 42 osoby, a ponad 4 tys. odniosło obrażenia. W kolejnych dniach doszło do eskalacji ataków pomiędzy Hezbollahem, który przeprowadził zmasowany ostrzał rakietowy północnego Izraela, oraz Siłami Obronnymi Izraela (w postaci nalotów na Bejrut). 20 września w ataku tego rodzaju zginęło co najmniej 10 osób z kierownictwa Hezbollahu, w tym m.in. jego naczelny dowódca wojskowy, Ibrahim Aqil. 23 września dokonano najbardziej intensywnych od czasu wojny z 2006 r. nalotów Izraela na Liban. Zginęły w nich co najmniej 492 osoby, a ponad 1,6 tys. zostało rannych. Bombardowania kontynuowano w kolejnych dniach. 27 września zginął w nich sekretarz generalny Hezbollahu, Hasan Nasr Allah, sprawujący funkcję od 1992 r., oraz kilka innych osób z kierownictwa tej organizacji terrorystycznej. Izrael przeprowadził wówczas również ostrzał celów Huti w Jemenie oraz w miarę regularnie bombardował cele i infrastrukturę szyickich bojówek na terytorium Syrii.

21 września – Anura Kumara Disanayaka z marksistowskiej partii Ludowy Front Wyzwolenia zwyciężył w wyborach na prezydenta Sri Lanki. Jest on pierwszą w historii głową tego państwa niereprezentującą jednej z dwóch dominujących dotąd partii prawicowych – Zjednoczonej Partii Narodowej oraz Frontu Ludowego Sri Lanki. Według ocen części analityków wybór Disanayaki może oznaczać zbliżenie pogrążonego w głębokim kryzysie gospodarczym państwa z Chinami. 14 listopada partia nowego prezydenta wygrała wybory do parlamentu Sri Lanki.

1 października – Oddziały lądowe Sił Obronnych Izraela wkroczyły od południa na terytorium Libanu. Celem operacji było zniszczenie struktur Hezbollahu. Działaniom wojsk lądowych (w większości w rejonie granicy obydwu państw) towarzyszył ostrzał z powietrza pozycji libańskich, zwłaszcza tych stanowiących infrastrukturę Hezbollahu. Tego samego dnia Iran wystrzelił w stronę Izraela 181 pocisków balistycznych, jednak atak został zneutralizowany. 2 października Izrael uznał sekretarza generalnego ONZ António Guterresa za *persona non grata* w związku z niepotępieniem irańskiego ostrzału i serią wcześniejszych wypowiedzi. 3 października po raz pierwszy doszło do starć IDF z siłami zbrojnymi Libanu. Działania zbrojne Izraela i Hezbollahu

opierały się na zmasowanych nalotach oraz ostrzale z użyciem rakiet i dronów. Wielokrotnie doszło też do ataków izraelskich oddziałów lądowych na bazy operacji pokojowej ONZ UNIFIL. Wielu bojowników Hezbollahu ewakuowało się do Syrii. 25 października Izrael przeprowadził uderzenie odwetowe na cele wojskowe w Iranie, w szczególności na bazy Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej, oraz w Syrii (zginęły cztery osoby). 27 listopada weszło w życie zawieszenie broni między Izraelem i Libanem, ustalone pod auspicjami USA i Francji. Izrael zobowiązał się do nieatakowania jakichkolwiek libańskich celów, Liban zaś – do powstrzymania Hezbollahu i innych miejscowych grup zbrojnych od ataków na Izrael. Bojówkarze tej organizacji terrorystycznej mieli wycofać się na północ od rzeki Litani, a wyłączną kontrolę nad obszarem pomiędzy nią a granicą libańsko-izraelską przejąć miały libańskie wojska w liczbie ok. 10 tys. Za implementację zawieszenia broni odpowiedzialność przejęła specjalna struktura złożona z żołnierzy amerykańskich, francuskich, izraelskich, libańskich oraz personelu misji UNIFIL. W działaniach zbrojnych zginąć miało ponad 2,7 tys. ofiar, w większości cywilnych.

1 października – W związku ze zmianą przywództwa Partii Liberalno-Demokratycznej jej nowy przewodniczący, Shigeru Ishiba, objął stanowisko premiera Japonii.

6 października – Według oficjalnie ogłoszonych wyników prezydent Tunezji Kais Saied uzyskał reelekcję na tym stanowisku. W poprzedzonym nadużyciach ze strony władz i zbojkotowanym przez opozycję głosowaniu uczestniczyło mniej niż 30% uprawnionych.

6–11 października – W stolicy Laosu Wientianie odbył się szczyt Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). Liderzy państw członkowskich i zaproszeni goście skoncentrowali się na kwestiach współpracy gospodarczej (m.in. negocjacjach nowej umowy o wolnym handlu z Chinami czy porozumienia o handlu towarami w ramach ASEAN) oraz bezpieczeństwa (w szczególności konfliktu zbrojnego w Mjanmie i sporów terytorialnych dotyczących Morza Południowochińskiego).

9 października – Kandydat rządzącej od początku istnienia państwa partii Front Wyzwolenia Mozambiku (FRELIMO), Daniel Chapo, w myśl oficjalnie ogłoszonych wyników wygrał wybory prezydenckie. Jego partia zdobyła większość w Zgromadzeniu Republiki. Obserwatorzy międzynarodowi stwierdzili szereg nieprawidłowości podczas głosowania i zliczania głosów, a główna siła opozycyjna zakwestionowała oficjalne wyniki i ogłosiła zwycięstwo. 25 października rządzący poinformowali o swojej wygranej, co poskutkowało falą zamieszek, i zamknęli przejście graniczne z RPA w Ressano Garcia. 5 listopada rząd Mozambiku wysłał wojsko w celu tłumienia protestów. W świetle niestabilności władze RPA zamknęły przejście graniczne w Lebombo. 23 grudnia sąd konstytucyjny Mozambiku zatwierdził wyniki głosowania, co wywołało

kolejne protesty. W starciach z siłami porządkowymi od dnia wyborów do końca roku zginęło ponad 250 osób.

21 października – Chiny i Indie osiągnęły porozumienie w zakresie przywrócenia patroli na spornym obszarze granicznym we wschodnim Ladakh w dolinie rzeki Galwan w Himalajach (zawieszonych po starciach z 2020 r.) i deeskalacji napięć związanych z tym sporem. Utworzono strefę buforową. W kolejnych tygodniach rozpoczęto wdrażanie porozumienia. 23 października przy okazji szczytu BRICS w Kazaniu doszło do pierwszego od pięciu lat spotkania Xi Jinpinga z Narendrą Modim.

23 października – Siedem osób zginęło w zamachu terrorystycznym na zakłady lotnicze pod Ankarą. Władze Turcji przypisały sprawstwo Partii Pracujących Kurdystanu i przeprowadziły akcję odwetową w postaci nalotów na związane z nią cele na terytorium Iraku i Syrii.

27 października – Rządząca Japonią od 12 lat konserwatywna Partia Liberalno-Demokratyczna wygrała wybory do Izby Reprezentantów, choć po raz pierwszy w tym okresie nie uzyskała samodzielnej większości mandatów. Największy przyrost liczby miejsc w niższej izbie parlamentu zanotowała liberalna Konstytucyjna Partia Demokratyczna.

30 października – Lewicowy blok Parasol na rzecz Demokratycznej Zmiany zwyciężył w wyborach do botswańskiego Zgromadzenia Narodowego. Po raz pierwszy od początku istnienia tego państwa władzę przejęło inne ugrupowanie niż Partia Demokratyczna Botswany. W rezultacie prezydentem został stojący na czele zwycięskiej koalicji Duma Boko.

21 listopada – Międzynarodowy Trybunał Karny wydał na wniosek prokuratora, w związku z toczącą się wojną Izraela z Hamasem, międzynarodowe nakazy aresztowania premiera Binjamina Netanjahu i ministra spraw zagranicznych Jo'awa Galanta, a także Mohammeda Deifa, dowódcy wojskowych struktur Hamasu. Miało to związek z podejrzeniem popełnienia przez obydwie strony konfliktu zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości.

24 listopada – Kandydat opozycyjnej lewicy, Yamandú Orsi, zwyciężył w wyborach prezydenckich w Urugwaju. Reprezentowana przez niego formacja Szeroki Front zdobyła ponadto najwięcej mandatów w Izbie Reprezentantów.

27 listopada – Początek ofensywy grupy zbrojnej Hajat Tahrir asz-Szam (HTS), z Abu Mohammedem al-Dżaulanim (właśc. Ahmed Husajn asz-Szara) na czele, i pomniejszych lokalnych bojówek islamskich w muhafazach Idlib i Aleppo w północno-zachodniej Syrii. 29 listopada oddziały HTS weszły do Aleppo, a 5 grudnia przejęły kontrolę nad miastem Hama, kolejnego dnia zaś zajęte zostały miasta Dara, As-Suwajda i Palmira. W odpowiedzi Rosja rozpoczęła ewakuację jednostek z bazy morskiej w Tartus. Iran również

zaczął wycofywanie swoich wojsk z Syrii. 7 grudnia siły HTS wkroczyły do Damaszku. Miasto zostało otoczone i zdobyte, a prezydent Baszar al-Asad uciekł z kraju i otrzymał azyl w Moskwie. W tym czasie syryjska armia wycofała się z miasta Homs, Syryjskie Siły Demokratyczne zaś zajęły Dajr az-Zaur na południu kraju. Tymczasowym premierem został przedstawiciel HTS, Muhammad al-Baszir. Jednocześnie protureckie milicje prowadziły działania wymierzone w Kurdów, czego efektem było m.in. zajęcie miasta Mandżib. 8 grudnia na terytorium Syrii weszły wojska Izraela, które przekroczyły granicę strefy buforowej w ramach misji UNDOF na Wzgórzach Golan i zajęły część obszaru przyległego (w tym kilka miejscowości i syryjskie zbocze góry Hermon). Izraelski ogień zniszczył także znaczną część zasobów wojskowych pozostałych po armii al-Asada (m.in. broń chemiczną i systemy obrony powietrznej nieopodal rosyjskiej bazy sił powietrznych w Humajmim). 24 grudnia lider HTS poinformował o zawarciu porozumienia z grupami zbrojnymi, które odsunęły al-Asada od władzy, w zakresie ich rozwiązania i utworzenia nowych, państwowych sił zbrojnych. Rosja rozpoczęła dyslokację systemów obrony powietrznej S-300 i S-400 z Humajmim do baz we wschodniej Libii (pod kontrolą sił marsz. Chalify Haftara). Premier Libii Abd al-Hamid ad-Dubajba wyraził jednak sprzeciw wobec rozmieszczania w kraju jakichkolwiek sił i uzbrojenia bez zgody władz.

27-30 listopada – Kandydatka rządzącej od początku istnienia państwa Organizacji Ludu Afryki Południowo-Zachodniej (SWAPO), Netumbo Nandi-Ndaitwah, wygrała wybory na prezydenta Namibii, a jej partia uzyskała większość w Zgromadzeniu Narodowym.

3 grudnia – Prezydent Korei Południowej Yoon Suk-yeol wprowadził stan wojenny (oznaczający m.in. rozwiązanie parlamentu), uzasadniając to zagrożeniem ze strony Korei Północnej, a o działanie na jej korzyść oskarżył opozycyjną centrolewicową Demokratyczną Partię Korei. U podstaw miał leć konflikt ze zdominowanym przez opozycję parlamentem. Siły zbrojne i policja zostały postawione w stan gotowości. Kilka godzin później Zgromadzenie Narodowe (gdy już do jego siedziby wkroczyło wojsko) jednomyślnie uchyliło tę decyzję, która równocześnie wywołała masowe protesty na ulicach Seulu. Ostatecznie prezydent wycofał się z podjętej próby. Przeciwno niemu wszczęto postępowanie karne w zakresie nadużycia władzy i próby zamachu stanu. Odwołano i aresztowano też ministra obrony Kima Yong-hyuna. 14 grudnia Zgromadzenie Narodowe zagłosowało za usunięciem Yoon Suk-yeola z urzędu (co musiał jednak zatwierdzić sąd konstytucyjny). 27 grudnia parlament poparł z kolei usunięcie z urzędu pełniącego obowiązki prezydenta premiera Hana Duck-soo w związku z utrudnianiem impeachmentu prezydenta. 31 grudnia sąd wydał nakaz aresztowania Yoon Suk-yeola.

7 grudnia – Reprezentujący lewicową opozycję John Mahama – pełniący już tę funkcję w latach 2012–2017 – zwyciężył w wyborach na prezydenta Ghany.

14 grudnia – Minister obrony Brazylii za prezydentury Jaira Bolsonaro, Walter Braga Netto, został aresztowany i oskarżony o udział w przygotowaniach do przeprowadzenia zamachu stanu w kontekście szturm na siedzibę parlamentu w styczniu 2023 r.

25 grudnia – Samolot pasażerski relacji Baku–Grozny linii Azerbaijan Airlines rozbił się w okolicach kazachskiego Aktau. Zginęło 38 osób. Do katastrofy przyczyniły się trafienie odrzutowca rakietą ziemia–powietrze z rosyjskiego systemu obrony powietrznej nad Czeczenią oraz skierowanie go przez Rosjan na dość odległe lotnisko w Kazachstanie.

Sprawy globalne i ponadregionalne

12 stycznia – Międzynarodowa koalicja pod przywództwem USA i Wielkiej Brytanii w ramach operacji „Prosperity Guardian” przeprowadziła, w reakcji na wcześniejsze ataki na statki przemierzające Morze Czerwone (potępione m.in. przez RB ONZ w rezolucji nr 2722), bombardowanie pozycji Huti na terytorium Jemenu (w Sanie, Al-Hudajdzie i Zamarze). 14 stycznia amerykańska marynarka (oddziały Navy Seals) przejęła i zatopiła na Morzu Arabskim irańską łódź transportującą uzbrojenie dla Huti. Siły koalicji przeprowadziły w 2024 r. w odpowiedzi na działania Huti wiele ostrzałów związanych z nimi celów w Jemenie. 19 lutego UE uruchomiła morską operację „Aspides” służącą wsparciu w eskortowaniu przemierzających Morze Czerwone statków handlowych oraz celom obserwacyjnym.

15–19 stycznia – Odbyła się kolejna edycja Światowego Forum Ekonomicznego w Davos. Wzięli w nim udział przywódcy i wysocy urzędnicy państw (m.in. premier Chin Li Qiang czy prezydenci Francji i Ukrainy) oraz organizacji międzynarodowych (Ursula von der Leyen, Jens Stoltenberg) czy też liczni przedstawiciele biznesu i organizacji pozarządowych. Wśród poruszonych zagadnień do najważniejszych należały wojny w Ukrainie (omawiano m.in. ukraińską propozycję planu pokojowego) i Strefie Gazy, wpływ sztucznej inteligencji na gospodarkę i społeczeństwo, a także kwestie z dziedziny klimatu, środowiska i energetyki.

16–18 lutego – Odbyła się 60. Monachijska Konferencja Bezpieczeństwa. Uczestniczyli w niej liczni przedstawiciele państw (m.in. Wołodymyr Zełenski i Olaf Scholz), a także organizacji międzynarodowych (UE, NATO, ONZ). Do głównych tematów rozmów należały m.in. wojna w Ukrainie, przyszłość transatlantyckiej architektury bezpieczeństwa i obrony oraz bezpieczeństwo w rejonach Bliskiego Wschodu i Indo-Pacyfiku.

17 marca – Komisja Europejska podpisała porozumienie z Egiptem, na mocy którego zdecydowała się przekazać temu państwu 7,4 mld euro wsparcia gospodarczego w różnej formie w związku z trapiącym je kryzysem finansowym.

7 maja – Władze Wielkiej Brytanii poinformowały o cyberataku na dużą skalę skierowanym na serwery ministerstwa obrony. Hakerzy mieli uzyskać dane osobowe osób opłacanych przez resort. Według doniesień medialnych sprawstwo przypisano stronie chińskiej.

13–15 czerwca – We włoskim Fasano (region Apulia) odbył się szczyt Grupy G7. Liderzy należących do niej państw podjęli decyzję o wypłacie Ukrainie 50 mld USD z puli zamrożonych (przez UE i państwa grupy) rosyjskich aktywów. USA i Ukraina podpisały też wówczas zawartą na dziesięć lat umowę, w której USA zobowiązały się do wzmacniania zdolności Ukrainy w zakresie obrony i odstraszenia, przyspieszenia integracji tego państwa ze strukturami euroatlantyckimi oraz wspierania dążeń do sprawiedliwego pokoju. W porozumieniu nie znalazło się jednak żadne zobowiązanie sojusznicze. Podczas szczytu poruszono też kwestie m.in. wojny w Strefie Gazy (poparto przedstawioną przez USA propozycję zawieszenia broni), zaangażowania w Afryce czy sztucznej inteligencji.

15–16 czerwca – Nieopodal szwajcarskiej Lucerny odbył się szczyt w sprawie pokoju w Ukrainie z udziałem 92 państw (także tzw. Globalnego Południa).

24 czerwca – Stany Zjednoczone przyznały Kenii, jako pierwszemu państwu Afryki Subsaharyjskiej, status *major non-NATO ally*.

27 czerwca – Francuski sąd zdecydował o uchyleniu immunitetu dyplomatycznego prezydenta Syrii Baszara al-Asada w związku ze sprawą – w której w listopadzie 2023 r. wydano nakaz jego aresztowania – obarczoną zarzutem zbrodni przeciwko ludzkości dotyczącym użycia broni chemicznej w 2013 r. Orzeczenie to jest precedensowe w wymiarze prawnomiędzynarodowym jako podważenie przez sąd danego państwa immunitetu dyplomatycznego urzędującej głowy innego.

24 lipca – Stany Zjednoczone przechwyciły w strefie identyfikacji obronnej Alaski dwa rosyjskie i dwa chińskie bombowce odbywające wspólny patrol.

27 lipca – Agencja Reuters doniosła o zasadzce zastawionej nieopodal miasta Tinzaouaten w północnym Mali przez lokalnych Tuaregów, w której zginęło co najmniej kilkudziesięciu najemników z Grupy Wagnera walczących po stronie malijskich sił rządowych. Kilka dni później Ukraina poinformowała o przekazaniu rebeliantom informacji wywiadowczych, a według mediów współpraca ta miała również charakter szkoleniowy. W odpowiedzi władze Mali 4 sierpnia oświadczyły o zerwaniu stosunków dyplomatycznych z Ukrainą. Analogiczną decyzję podjął rząd Nigru.

2 września – Władze Turcji złożyły wniosek o dołączenie do BRICS.

4–6 września – W Pekinie odbyła się kolejna edycja Forum Współpracy Chińsko-Afrykańskiej z udziałem 53 państw tego kontynentu. Xi Jinping

zadeklarował przeznaczenie w ciągu trzech lat równowartości 50 mld USD na wsparcie gospodarcze państw Afryki. Postanowiono także o wspólnej realizacji ok. 30 projektów infrastrukturalnych.

9 września – W trakcie wizyty w Budapeszcie prezydenta Czadu, Mahamata Déby'ego, Węgry zadeklarowały zamiar wysłania do tego państwa kontyngentu 200 żołnierzy.

10–16 września – Rosja przeprowadziła na wodach oceanów Atlantyckiego, Arktycznego i Spokojnego oraz mórz Bałtyckiego, Barentsa, Japońskiego, Kaspijskiego, Północnego i Śródziemnego manewry „Ocean-2024”, będące największymi pod względem skali tego typu ćwiczeniami po rozpadzie ZSRR. Udział w nich wzięły wszystkie rosyjskie floty (oprócz Czarnomorskiej) oraz jednostki chińskie.

21 września – W Wilmington odbył się szczyt Czterostronnego Dialogu o Bezpieczeństwie (QUAD) poświęcony m.in.: zmianom klimatu, bezpieczeństwu morskemu i infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwu zdrowotnemu czy eksploatacji przestrzeni kosmicznej.

3 października – Władze Wielkiej Brytanii ogłosiły zawarcie porozumienia z Mauritiumem w zakresie cesji na jego rzecz wysp Czagos, przy jednoczesnym zachowaniu brytyjskiej kontroli przez 99 lat nad funkcjonującą tam bazą wojskową. Rozwiązanie to oprotestowały Malediwy.

22–24 października – W Kazaniu odbył się szczyt rozszerzonego formatu grupy BRICS, z udziałem reprezentantów 25 państw zainteresowanych uczestnictwem w bloku. Rozmowy dotyczyły takich kwestii jak m.in. idea ustanowienia systemu płatności BRICS Pay jako potencjalnej alternatywy dla opartego na dolarze systemu SWIFT, sytuacja w Palestynie (ogłoszono poparcie dla rozwiązania dwupaństwowego) czy globalny układ sił. W rosyjskim szczycie wziął udział m.in. sekretarz generalny ONZ António Guterres, co spotkało się z krytyką, zwłaszcza ze strony Ukrainy (Wołodymyr Zełenski odmówił przyjęcia Guterresa w Kijowie).

11–22 listopada – W Baku odbyła się 29. Konferencja ONZ dotycząca zmian klimatu (COP29). Państwa uczestniczące ustaliły m.in. roczną kwotę przeznaczaną przez najbogatsze z nich na transformację energetyczną w krajach Globalnego Południa (300 mld USD). Uprawomocniono także mechanizm tzw. kredytów węglowych, w którym państwa emitujące dwutlenek węgla powyżej wyznaczonych celów mogą płacić tym osiagającym poziomy emisji poniżej wymaganych.

15–16 listopada – W Limie odbył się szczyt Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC). Doszło wówczas m.in. do spotkania delegacji USA i Chin, z prezydentem Joe Bidenem i przewodniczącym KPCh Xi Jinpingiem na czele. Ich rozmowy dotyczyły m.in.: cyberbezpieczeństwa, Tajwanu, sporów

terytorialnych na Morzu Południowochińskim oraz wojny w Ukrainie. Jednocześnie przy okazji szczytu otwarto port Chancay nieopodal Limy, o dużej przepustowości, zbudowany i zarządzany przez Chiny.

18-19 listopada – W Rio de Janeiro odbył się szczyt G20. W jego trakcie poruszono tematykę m.in.: problemów społecznych (głodu, nierówności i wykluczenia – gospodarz szczytu, prezydent Lula da Silva, przedstawił pomysł opodatkowania „superbogaczy”), transformacji energetycznej, funkcjonowania globalnych instytucji wielostronnych, a także wojen w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie.

28 listopada – Władze Czadu poinformowały o wypowiedzeniu porozumień o współpracy wojskowej z Francją, co wymuszało zakończenie stacjonowania w tym kraju francuskich oddziałów. Tego samego dnia również prezydent Senegalu Bassirou Diomaye Faye wezwał Francję do zamknięcia baz wojskowych na terytorium tego państwa.

6 grudnia – Zakończyły się negocjacje dotyczące porozumienia o współpracy UE z państwami Mercosur (Argentyną, Brazylią, Paragwajem i Urugwajem). Istotną częścią dokumentu jest umowa tworząca strefę wolnego handlu między państwami obydwu bloków. W związku z obawami o dostęp produktów rolno-spożywczych z tych państw do unijnego rynku sprzeciw wobec umowy wyraziła część państw członkowskich, w tym Francja i Polska.

30 grudnia – Systemy informatyczne Departamentu Skarbu USA padły ofiarą cyberataku przeprowadzonego przez grupę hakerów powiązaną z Chinami.